

LA URL PRESENTA UN ESTUDI SOBRE MODELS ALTERNATIUS D'INTERVENCIÓ SOCIAL

Nous camins de reinserció

Una altra manera d'intervenció social és possible. A la recerca de models alternatius d'acompanyament a persones en situació d'exclusió social, investigadors de la Facultat d'Educació i Treball Social Pere Tarrés-URL acaben de presentar un estudi centrat en dues experiències pioneres a Espanya: la Unitat Terapèutica i Educativa (UTE) del Centre Penitenciari de Villabona, a Astúries; i l'associació Bizitegi per al suport i inserció de persones en situacions desfavorides, al País Basc. Totes dues entitats, adreçades a col·lectius diferents, coincideixen a arrelar el procés de reinserció social sobre tres pilars: acompanyament educatiu integral i personalitzat; animació sociocultural, i treball comunitari.

Amb la presentació d'aquest estudi, la URL ha volgut oferir una mirada nova a la manera de treballar amb persones en situació d'exclusió social i sistematitzar dos models alternatius d'intervenció que, malgrat l'èxit i les bones xifres que presenten, encara no han estat integrats en l'àmbit de l'acció social a Espanya.

P 3-5

La comunitat filipense de l'Escola Nostra Senyora de Lurdes rep el Memorial Cassià Just

La comunitat filipense de l'Escola Nostra Senyora de Lurdes ha estat guardonada pel III Memorial Cassià Just de la Generalitat de Catalunya, que es lliurarà el 26 de novembre. El veredicté ha valorat la pràctica diària dels exercicis d'interiorització, l'ensenyament de la cultura religiosa a tot l'alumnat, l'arrelament de les germanes filipenses a Catalunya i l'obertura al seu entorn, tot posant casa seva a disposició d'iniciatives diverses en l'àmbit cívic, pedagògic i cultural. P 16-17

Cap al Sínode de la Família

Ha arrencat la preparació del Sínode dels Bisbes convocat pel papa Francesc, que tindrà dues etapes. La primera serà del 5 al 19 d'octubre del 2014, amb la celebració d'una Assemblea General Extraordinària del Sínode dels Bisbes el tema del qual és *Els desafiaments pastorals sobre la família en el context de l'evangelització*. L'objectiu és recollir «testimonis i propostes dels bisbes per anunciar i viure l'Evangelí amb credibilitat per a la família». La segona etapa serà una Assemblea General Ordinària prevista per al 2015 per «individuar les línies operatives per a la pastoral de la persona humana i de la família».

P 6

Sumari

- P 10 Tot recordant el Dr. Manuel Bonet i Muixí
- P 22 Llibre biogràfic sobre el bisbe Joan Carrera
- P 25 Exposició a Barcelona sobre la pobresa
- P 26 Prosa patriòtica de Josep-Maria Puigjaner
- P 27 S'estrena la pel·lícula «El Pequeño Ángel»

Editorial

L'esperit de la Nit

Quan aquest exemplar de *Catalunya Cristiana* arribi a les mans dels nostres lectors, estarem en vigílies o ja hurem celebrat la II Nit de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel que s'escau el divendres dia 15 de novembre. La Nit és la vetllada multitudinària que organitza el Club+Amics, aquesta associació que és el cos social que dona suport als nostres mitjans de comunicació eclesial a través dels pelegrinatges, els viatges i altres iniciatives solidàries com aquesta. Cal agrair des d'ara a tots aquells que han fet possible aquesta gran vetllada, a tothom que hi ha participat organitzant taules, amb la seva assistència, i també d'una manera especial als qui, per impossibilitat d'assistir-hi físicament hi han col·laborat des de la fila zero. Ha estat molt bonic veure també novament la implicació voluntària de tot el personal dels dos mitjans en l'organització d'aquesta festa. Cal agrair especialment al CCIB (Centre de Convencions Internacional de Barcelona) la seva gentilesa a l'hora de cedir-nos aquest espai privilegiat i també a donar les màximes facilitats perquè la Nit fos un èxit. Un agraïment particular a l'abadia de Montserrat, al prefecte de l'Escolania, P. Sergi d'Assís, *osb*, i al seu director, Bernat Vivancos. L'actuació d'aquest cor de veus blanques —un dels més antics d'Europa— és un atractiu extraordinari. El P. abat Josep

Maria Soler ha qualificat aquest recital com un signe de la vinculació que hi ha entre l'abadia i els nostres mitjans de comunicació. Amb el setmanari, perquè Montserrat, bressol espiritual de Catalunya, sempre és notícia, i amb la ràdio també, perquè a més de les notícies montserratines hi ha les emissions diàries en directe de laudes i vespres, de la Salve i el *Violai*, de la missa dominical que han anat configurant una veritable comunitat de pregària a través de les ones.

Des d'aquestes línies un prec a tots els bisbats amb seu a Catalunya: en aquest moment tots, a través dels seus responsables o altres col·laboradors, són presents al setmanari i la majoria, a través de programes diocesans o de les allocucions dels seus bisbes, fan sentir la seva veu a Ràdio Estel-Ràdio Principat. Volem que aquesta col·laboració continuï i s'intensifiqui. Cal recordar que el Concili Provincial Tarraconense, en les seves resolucions (n. 18) proposava: «Engegar un pla pastoral més global sobre l'ús adequat dels mitjans de comunicació social de cara a l'evangelització (prioritats i conjunció d'esforços).» Seria inconcebible descuidar els mitjans més propis de l'Església: són instruments molt valuosos per difondre la Paraula de Déu, l'actualitat de cada bisbat i de tota l'Església: sentim-nos, doncs, corresponsables. Gràcies.

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Pregar per estar en forma

Si tinguéssim oportunitat de parlar-ne i cadascú pogués comunicar què és el primer que fa cada dia o com es prepara per a l'activitat d'un dia normal, ben segur que disposaríem d'una varietat enriquidora. Cada cultura crea hàbits i la nostra no en queda exempta. Aquests hàbits, en un moment en el qual l'estrès i la mobilitat han fet la seva aparició vertiginosa, avui difereixen dels d'abans.

Quan comencem la jornada amb presses, preocupant-nos abans que arribin les preocupacions, posant ritme accelerat a l'activitat frenètica sense cap necessitat d'avançar a ningú, quan fem que el cap corri més que els peus, és impossible encertar-la. Tanmateix, hi ha hàbits molt bons i molt saludables, físics i espirituals. Una estona d'exercici físic, un temps escollit de silenci, una lectura pausada que ens fa reflexionar, un pensament per aprofundir, una curta pregària.

Llançar-se de cop a una activitat sense abans prendre posició pot minvar la capacitat d'observació, pot desequilibrar la discreció, pot descentrar la vida del seu centre, és a dir, allò pel qual hem apostat i constitueix l'eix de la nostra persona i de la manera de situar-nos en les relacions humanes. Encara que sigui curt, va bé donar-se un temps d'entrar dins el propi interior, prendre alè del bo i assaborir la pau del cor.

També, al llarg del dia, trobar temps i espais favorables per aquest recentrament enmig de l'activitat habitual, no hi ha dubte que pot ser molt beneficiós. La persona humana reclama per ella mateixa el valor d'una unitat de vida, i la pregària la dona. Cuidar la vida espiritual i acudir amb freqüència a l'Evangeli ha d'arribar a ser una expressió de la pròpia fe que ens posi en contacte amb Déu per la relació personal que establim amb Jesús.

Se'ns obre així un nou horitzó, una nova mirada, un nou cor. Aleshores, la relació amb els altres queda amarada de seny, estimació, goig i felicitat. Ben segur que aquest clima ens ajuda a estar en forma i afavoreix una veritable convivència.

*CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sànchez, MALLORCA; Mercedes De La Torre, ROMA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Josep M. Alimbau, Pilarín Bayés, Agustí Codinach, Joaquim Ferrer, Francesc Gamissans, Joan Guiteras, Dani Majà, Josep M. Martí Bonet, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Joan Piñol, Teresa Pujal, Quique, Josep Rius-Camps, Josep M. Rovira Bellosó, Lluís Serra, Leticia Soberón, Teresa Solà, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Pere

Tena, Joan M. Vernet, Joan Viñas, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 125 €

Gibraltar i Portugal: 124,80 €

Resta d'Europa: 199,85 €

Amèrica i Àfrica: 237,86 €

Àsia i Oceania: 315,81 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

La reinserció social, missió de tots

Investigadors de la URL presenten models alternatius d'acompanyament a persones en situació d'exclusió social

Samuel Gutiérrez

Una altra manera d'intervenció social és possible. Aquesta és una de les conclusions que es desprenen de l'estudi presentat recentment per investigadors de la Facultat d'Educació i Treball Social Pere Tarrés-URL: *La pedagogia social comunitària en centres penitenciaris i en programes de reinserció social: un model d'intervenció per a la millora de la reinserció social*. La recerca duta a terme pel jove equip d'Acció Social Comunitària (ASOC), integrat dins del grup GIAS, ha explorat dos models alternatius d'intervenció social que malgrat l'èxit que tenen, amb índexs alts d'incorporació social, no acaben de ser assumits i integrats plenament en l'àmbit de l'acció social a Espanya. Es tracta de la Unitat Terapèutica i Educativa (UTE) del Centre Penitenciari de Villabona, a Astúries, i de l'Associació Bizitegi, de Bilbao.

L'estudi s'ha centrat en aquestes dues experiències perquè són models que, segons explica la Dra. Txus Morata, coordinadora de l'estudi, milloren ostensiblement el treball socioeducatiu per a la reinserció de persones en situació d'exclusió social. La UTE i Bizitegi s'orienten de manera particular cap a l'enfortiment i desenvolupament de la xarxa social, promouen la qualitat de vida i benestar de les persones i afavoreixen la cohesió social. Totes dues entitats, que compten ja amb una trajectòria d'unes quantes dècades, coincideixen a entendre el treball educatiu com una tasca integral, que exigeix la participació de tots els agents socials i comunitaris.

Amb la sistematització d'aquests dos models pioners d'intervenció social, la URL vol convidar també la societat a implicar-se plenament en uns processos que haurien de ser responsabilitat de tots. «L'estat del benestar —assegura Jordi Enjuanes, membre de l'equip investigador— ens ha portat a relegar la responsabilitat incorporadora a l'administració, entitats socials o institucions creades per a aquesta finalitat, però hem de ser conscients que la participació de la comunitat és vital per consolidar aquests processos.» I afegeix: «Les institucions treballen i doten de competències i habilitats, però són els agents de la mateixa comunitat, a través de la participació en entitats, fomentant el coneixement dels veïns i creant comunitat, els que fan possible la consolidació dels processos de reinserció social.»

Unitat Terapèutica i Educativa

La UTE del C.P. Villabona, a Astúries, fa més de 20 anys que rema contra corrent en el sistema penitenciari espanyol. En un món tan tancat com el de la presó, el projecte impulsat el 1992 per l'educador Faustino García Zapico i la treballadora social Begoña Longoria ha significat una entrada

d'aire fresc en el règim penitenciari, que ha donat, per fi, veritable sentit a la paraula *reinserció*.

«Una altra presó és possible», insisteixen a reivindicar amb convicció. «La UTE —explica García Zapico— representa un model alternatiu a la presó tradicional. No pretén millorar la realitat penitenciària, sinó transformar-la. L'objectiu és convertir la presó en un autèntic espai educatiu, i eradicar la subcultura carcerària, marcada per la droga, que fa de la presó una escola de delinqüència.» Per a això, la UTE no fa altra cosa que posar en valor les potencialitats que per si mateix ja té el mitjà penitenciari. «No inventem res —asseguren—. Simplement posem l'accent en una cosa que és present i que rendibilitzem.» Les presons estan formades per interns i professionals. Tradicionalment, la seva relació ha estat de desconfiança, distanciament i fins i tot de confrontació. Una de les grans intuïcions de la UTE ha estat la creació d'un espai educatiu lliure de drogues en què aquests dos col·lectius es troben en una dinàmica de cogestió i corresponsabilitat. «Només des de l'encontre i compromís entre aquests dos col·lectius es pot superar la subcultura carcerària, que és la reproducció a la presó de l'ambient de marginalitat i exclusió del carrer —apunta el fundador de la UTE—. L'esquema és simple i el cost suplementari per a l'Estat és zero. La clau la trobem en el fet que el funcionari de vigilància esdevingui educador i terapeuta, i que sigui capaç de generar un espai afectiu i solidari. L'important és la seva actitud cap a la persona privada de llibertat i la voluntat de treballar per un objectiu comú en la seva reinserció. Tan sols així es podrà superar l'enfrontament històric

«La participació de la comunitat és vital per consolidar els processos d'intervenció social»

«La presó tradicional és una escola de delinqüència. No cal millorar-la, sinó transformar-la»

que fa impossible la transformació de l'espai carcerari.»

Un dels grans èxits del projecte ha estat la creació d'un equip professional disposat a treballar juntament amb les persones internes amb l'objectiu d'aconseguir una presó diferent, més humana i amb millors perspectives de reinserció. «La presó tradicional és una escola de delinqüència. No cal millorar-la, sinó transformar-la», repeteix una vegada i una altra Faustino García Zapico. Des del començament es va tenir molt clar que el nou mòdul tenia com a prioritat posar fi a les drogues i a les lleis imposades pels grups de pressió. Per això la UTE va ser des del primer moment un espai lliure de drogues: «Un espai en què es pogués intervenir de manera eficaç amb altres activitats educatives i tractamentals que fessin útil el temps d'estada a la presó i que aquesta deixés de ser una escola de

delinqüència.»

Amb uns plantejaments tan innovadors, que obliguen a transformacions profundes del sistema penitenciari, la creació el 1992 d'aquest mòdul terapèutic i educatiu a Villabona no va resultar gens fàcil. Tampoc avui, 20 anys després i amb estudis contrastats que en demostren l'eficàcia, l'administració acaba de veure'l amb bons ulls. «Tots els canvis socials, històricament, sempre han provocat resistències —assenyala García Zapico—. Les innovacions i més en un medi tancat com el de la presó, generen inseguretats, desconfiances, angoixes..., moltes d'elles explicables i naturals. I després també hi ha una certa dosi d'actituds molt perverses que pensen que amb el canvi poden acabar perdent determinades posicions privilegiades.» Tot i que sembli increïble, la continuïtat de la UTE, el model de la qual està present actualment en 17 centres penitenciaris de tot Espanya, està avui en situació d'interrogant. «En aquest moment les persones que representen la institució penitenciària no creuen en aquest projecte —denuncien els fundadors de la UTE—. S'intenten quedar amb les sigles, que tenen un prestigi nacional i internacional, però buidant-les de contingut. Diuen que no volen una presó bona i una altra de dolenta. Prefereixen quedar-se només amb la dolenta. El nostre plantejament és transformar la presó dolenta, la que és escola de delinqüència i que s'ha demostrat que no ajuda a la reinserció, en una presó bona.»

Davant de la campanya de desprestigi contra la UTE de Villabona, que és considerada amb tot el mèrit Patrimoni d'Astúries, s'ha generat un gran moviment solidari a tot el Principat, que ha inclòs la mateixa Església asturiana. És la

conseqüència de l'interessant treball de sensibilització que es du a terme des de fa molts anys amb tota la societat civil. «Des del primer moment hem volgut involucrar tota la societat —apunta Begoña Longoria—. La UTE ha viscut tots aquests anys de portes obertes: entitats socials, mitjans de comunicació, centres educatius... han passat per aquí i han pogut tenir trobades a soles amb grups d'interns. És un espai absolutament transparent i no hi ha res a ocultar.» També els mateixos interns han sortit a l'encontre de la societat i ells mateixos s'han involucrat activament en projectes de sensibilització i de prevenció social.

«La presó tradicional és una farsa —afirma Faustino García Zapico—. No hi ha realment reinserció. És un fracàs en tots els sentits, també econòmicament. El que ens interessa és que les persones que passen per la UTE deixin de fer mal a la societat i deixin de ser un obstacle per a la convivència i la vida social. Això només és possible en un entorn afectiu i solidari, que generi confiança i que faci possible dur a terme processos realment educatius.»

Bizitegi, lloc de vida

En un àmbit diferent del de la presó, tot i que tampoc no tan distant, se centra l'actuació de Bizitegi, una associació sense ànim de lucre que treballa des del 1980 a Bilbao per al suport i inserció de persones en situacions desfavorides. «Bizitegi vol dir en basc *lloc de vida* —explica Ricardo Oficialdegui, vicepresident de l'entitat—. La nostra missió és, d'una banda, generar recorreguts d'incorporació social per a gent que es troba en situacions d'exclusió; i de l'altra, denunciar i donar la veu d'alerta en temes d'exclusió. Són els dos pilars del nostre ésser: una primera dimensió més unida a la prestació de serveis, i una segona més lligada a la sensibilització social.»

Els inicis de Bizitegi van estar units a una petita comunitat de caputxins al barri bilbaí d'Otxarkoaga, que el 1980 van sentir la crida a «donar resposta de manera voluntària a realitats dures que es vivien al barri: nois i noies que entraven en el món de la droga —heroïna, cocaïna, alcohol—, gent que vivia sola, persones que vivien en una situació de desestructuració». Els germans van dedicar moltes hores al projecte, i van compartir fins i tot habitacions, menjar i, sobretot, molt temps amb aquelles persones més desfavorides del barri amb les quals entraven en relació. Tot i que han passat molts anys i l'entitat s'ha anat professionalitzant, l'esperit dels orígens, sobretot pel que fa al voluntariat, continua estant present.

L'atenció avui se centra en persones sense llar, persones amb problemes de drogodependència i persones en situació de malaltia mental greu.

«Tradicionalment l'objectiu de la intervenció social era la recuperació de capacitats de persones en situació d'exclusió —explica el vicepresident de Bizitegi—. I un cop recuperades, aquestes persones es reincorporaven socialment amb un procés més o menys pausat i en el temps. S'entenia, a més, que el cim de la incorporació social era la incorporació al mercat laboral.» Aquest model tradicional ha funcionat més o menys bé en un temps en que l'exclusió social era molt més gran i en molts casos lligada a persones amb drogodependències. «El que passava és que o es reinserien o es morien pel camí —assenyala Oficialdegui—. Encara que soni dur, la gent s'anava morint i s'acabava el problema...» Avui dia moltes d'aquestes realitats s'estan convertint en cròniques. Cada vegada és més gran el nombre de persones que es cronifiquen en situacions de dependència i que difícilment podran accedir al mercat laboral. «Des de Bizitegi ens hem adonat que no podem generar sistemes d'atenció si tan sols ens fixem en la part del pacient, receptor, beneficiari... de les persones ateses —afegeixen—. Hem de sortir d'un model social que diu que l'única manera d'aportar és la feina, per començar a veure que les persones que atensem, amb processos

«Les persones en processos d'inclusió poden i han d'aportar coses a la societat des del context social en què viuen»

crònics i sense poder integrar-se en el mercat laboral, poden i han d'aportar coses a la societat des del context social en què viuen.»

Per als responsables de l'ONG bilbaïna, la societat hauria de ser «un sistema de solidaritat mútua en què cadascú ha d'aportar el que té, en tingui molt o en tingui poc». «Tots hem de donar i rebre en la mesura de les nostres possibilitats —indiquen—. Per la pròpia dignitat de les persones: no podem convertir algú en receptor o en beneficiari de la caritat dels altres durant tota la seva vida. Si el tractem així li estem robant la dignitat. Des de Bizitegi explorem noves fórmules d'implicar les persones en processos d'inclusió social mitjançant la pròpia prestació de serveis, especialment per a aquelles realitats que no tenen la possibilitat d'incorporar-se al

mercado laboral.»

Una de les claus que marca avui l'actuació de Bizitegi és el descobriment que les seves dues línies d'actuació —intervenció amb les persones i sensibilització— estan íntimament relacionades. La sensibilització i denúncia no ha de partir només dels professionals i voluntaris de l'ONG sinó també de les persones en dificultats. «Tot respectant la llibertat de cada individu —assenyala Pablo Ruiz, director tècnic de Bizitegi—, les persones que es troben en processos d'inclusió s'han de poder involucrar també en el tasca de conscienciació social. Aquesta és una manera molt vàlida d'aportar a la societat en la mesura de les seves possibilitats.»

Després de més de 30 anys de treball amb les persones més desfavorides, Bizitegi sent ara la crida a tornar als barris on va néixer. «La nostra experiència va començar com una activitat solidària d'encontre amb persones en un context amb moltes dificultats —explica Ruiz—. Amb el creixement de la prestació de serveis en aquest sistema del benestar, a poc a poc, sense adonar-nos-en, ens vam anar allunyant dels contextos propers en què vivíem per passar a ser un servei públic. Els barris han deixat de conèixer-nos. Hem deixat de ser una solució als barris per ser un problema. Ara la proposta és intentar tornar als barris.» És també la seva manera d'implicar les persones ateses a la societat. «Tenim gent amb temps i disposada a fer coses que poden respondre als greus problemes de participació que té avui la societat civil —afegeixen—. Per això cerquem necessitats als barris que puguem cobrir des de la mateixa prestació dels serveis. La persona recupera així la seva funcionalitat i el seu paper social.» «Per a nosaltres —acaben assenyalant des de Bizitegi— el més important és la dignitat de la persona. El problema avui no és ja ser invisible als altres, sinó ser jutjat segons la perillositat i convertir-se en amenaça. El nostre objectiu és treballar perquè les persones en situació d'exclusió social siguin conegudes des de la perspectiva del ciutadà.»

«El teixit familiar és fonamental per sortir de l'exclusió»

Jordi Enjuanes, investigador del grup de recerca GIAS

S.G.

Des de l'àmbit de la pedagogia social comunitària, l'estudi presentat recentment per investigadors de la Facultat d'Educació i Treball Social Pere Tarrés-URL ofereix una mirada nova a la manera de treballar amb persones en situació d'exclusió. Un dels membres del grup de recerca GIAS, Jordi Enjuanes, ens explica els detalls d'una investigació que sistematitza per primera vegada dos models reeixits d'intervenció en centres penitenciaris i en programes de reinserció social: la Unitat Terapèutica Especialitzada (UTE) de Villabona, i l'associació Bizitegi.

Els models actuals d'intervenció socials no acaben de funcionar?

És una afirmació massa rotunda. Jo diria més aviat que tenen força marge de millora. En el cas del model penitenciari, l'entorn més científic ha evidenciat que realment és un model que no funciona. Les presons serveixen per castigar... i no tant per l'objectiu per al qual se suposa que han estat creades: la reinserció. Caldria, doncs, repensar molt el model. En canvi, pel que fa a la intervenció social a peu de carrer sí que estem parlant de models que funcionen prou bé.

Què heu volgut aportar a les Ciències Socials amb aquesta investigació?

L'estudi intenta oferir noves maneres de fer que millorin els aspectes que no estan funcionant. Cada vegada més crec que els científics socials hem de ser crítics amb el que estem fent i buscar noves maneres de fer. També és important afavorir una mirada cap a la comunitat: què ha de fer la societat, en general, per acollir i acompanyar els processos d'exclusió.

Quin és el valor afegit i la novetat dels dos models d'intervenció social que presenteu?

Un primer aspecte molt important és l'ús de l'acompanyament educatiu. Els professionals són acompanyadors, generen processos cap a l'intern de voluntat de canvi. La persona exclosa ha de voler canviar i l'educador ha de poder acompanyar narratives de canvi. Per això s'han d'oferir programes i tractaments adreçats a les necessitats pròpies de l'individu. Cal un treball personalitzat dins del grup. Actualment, en el sistema penitenciari, s'acostuma a oferir un programa marc, molt tancat, i l'individu s'ha d'adaptar a les condicions que marca el programa. Bizitegi i la UTE, en canvi, cadascuna en el seu àmbit d'actuació, s'adapten a cada individu concret.

Juntament amb l'acompanyament educatiu personalitzat Bizitegi i la UTE també aposten per l'animació socio-cultural, és a dir, la implicació de les persones acompanyades en el treball social comunitari, sobretot amb temes de prevenció. Així, les persones en situació d'exclusió no només són receptors del treball social sinó que esdevenen al mateix temps subjectes, en la mesura que sigui possible, de l'acció social.

És molt interessant també el paper decisiu que té la comunitat. D'una ban-

«La persona exclosa ha de voler canviar i l'educador ha de poder acompanyar individualment processos de canvi»

principals reptes per reteixir el llaços trencats és que l'exclòs ha de participar i ha d'accedir als serveis que fem servir tots nosaltres i això ho fan molt bé la UTE i Bizitegi.

Com intenten trencar la UTE i Bizitegi amb aquests vicis?

D'una banda, fent partícips dins d'aquestes entitats altres entitats de treball i intervenció social. Això no és tan habitual. I, després, emprant els serveis públics una vegada els interns han sortit. És molt important el treball i la formació a les famílies, entre els veïns, per explicar quina és la realitat amb la qual es trobaran. UTE i Bizitegi ofereixen, a més, fórmules interessants de resolució de conflictes, i es treballa força en temes de mitjans de comunicació per explicar la realitat d'aquestes persones.

da es prepara la persona exclosa per tornar a viure en societat. I de l'altra, es prepara la societat per poder acollir i fins i tot acompanyar realment aquests processos. En aquest sentit, els professionals i tècnics de l'educació fan el procés cap a la inclusió amb l'aportació indispensable de la societat civil i sobretot de la família. La família esdevé un eix de sosteniment durant el procés de canvi i sobretot una vegada la persona exclosa s'incorpora a la societat.

Però sovint la família acostuma a ser un dels motius que aboquen la persona cap a processos d'exclusió...

Exactament. Per això, si no hi ha família, cal oferir elements de suport social. Cal algú a fora que participi en aquest procés. En aquests nous models d'intervenció social una de les feines és centrar-se també en l'entorn de l'individu. Cal contactar amb la família, tornar a crear aquest espai familiar, de suport, que permeti superar una situació d'exclusió.

El problema de l'exclusió no és una persona que per voluntat s'exclou. La desestructuració familiar, el consum de drogues, el trencament amb la família... és el que acaba abocant a l'exclusió. Per això una de les vies per sortir de l'exclusió és tornar a recuperar el teixit familiar. Costarà i no serà fàcil, però són processos necessaris. Els qui no tenen aquest suport familiar tenen moltes més possibilitats de reincidir i tornar a caure en situacions d'exclusió. L'entorn de suport, que ajudi i que acompanyi, serà fonamental.

Són la UTE i Bizitegi petits «oasis enmig del desert»?

Sí que ho són! Constatem que el tipus de treball que es fa habitualment en l'àmbit social és massa clínic: la persona té un problema, accedeix a un recurs i aquest recurs li aporta les solucions que necessita. Però aquestes solucions es treballen de debò i poden reeixir només a partir de la pròpia persona. Quan una persona passa per situacions d'exclusió no s'ha de crear programes

específics per persones en situació d'exclusió. Perquè l'únic que fem és retroalimentar aquesta situació de marginalitat: identifiquem clarament qui és l'exclòs i qui és l'inclòs. Un dels

...ben aviat!

CatalunyaCristiana RàdioEstel

Comença la preparació del Sínode sobre la Família

Presentació del document preparatori de la propera Assemblea Extraordinària

Mercedes De La Torre
Ciutat del Vaticà

Ha arrencat la preparació del Sínode dels Bisbes convocat pel papa Francesc, que tindrà dues etapes: la primera del 5 al 19 d'octubre del 2014 amb una Assemblea General Extraordinària del Sínode dels Bisbes el tema del qual és *Els desafiaments pastorals sobre la família en el context de l'evangelització*. L'objectiu principal és recollir «testimonis i propostes dels bisbes per anunciar i viure l'Evangelí amb credibilitat per a la família». La segona, amb una Assemblea General Ordinària prevista per al 2015 per «individuar les línies operatives per a la pastoral de la persona humana i de la família».

En concret, es tracta de la tercera vegada que l'Església celebrarà una Assemblea General Extraordinària. Això es deu al fet que el Papa va considerar que el tema requereix una veritable «urgència pastoral», perquè aquesta mena de sínodes «responen a la necessitat de tractar una matèria que a pesar de referir-se al bé de l'Església universal, exigeix una definició ràpida», segons ha explicat el nou secretari general del Sínode dels Bisbes, el bisbe Lorenzo Baldisseri.

D'aquesta manera, el papa Francesc es converteix en el tercer Pontífex que convoca aquesta mena de Sínode dels Bisbes, després de Pau VI el 1969 que va tenir per tema *La cooperació entre la Santa Seu i les Conferències episcopals*, i Joan Pau II el 1985 amb ocasió del vintè aniversari de les conclusions del Concili Vaticà II.

Inici de la preparació del Sínode

El nou secretari general del Sínode dels Bisbes, el bisbe Lorenzo Baldisseri, ha recordat que cada assemblea sinodal comença amb una consulta entre els diferents organismes que són interpel·lats sobre el tema en qüestió. En aquest cas, ha anunciat que d'acord amb el reglament del Sínode hi participaran «els presidents de les Conferències Episcopals, els caps dels Sínodes orientals, els caps dels dicasteris de la Cúria Romana, i tres membres elegits per la Unió de Superiors Generals», així com alguns experts laics implicats en l'àmbit familiar.

A més, Baldisseri ha assenyalat que «la metodologia sinodal es troba en l'actualitat en un moment de revisió general», perquè la idea és fer que la Secretaria General del Sínode dels Bisbes «sigui un instrument real i efectiu de comunió a través del qual s'expressi i es realitzi la col·legialitat desitjada en el Concili Vaticà II», perquè compleixi adequadament «la seva missió de promoure la col·legialitat episcopal, *cum Petro e sub Petro*, en el govern de l'Església universal».

En aquesta línia, la tradicional consulta que es realitza als pares sinodals abans de les assemblees del Sínode va començar fa unes setmanes amb la publicació del document preparatori de l'Assemblea al Vaticà del 5 al 19 d'oc-

«És rellevant per als pares sinodals conèixer les diferents realitats i la consciència entre els fidels perquè l'objectiu és pastoral i amb un sentit d'evangelització»

tubre del 2014. Però en aquesta ocasió va ser enviat a totes les Conferències Episcopals del món per donar-lo a conèixer a les diòcesis i per contestar 38 preguntes sobre el tema del Sínode, des de la preparació per al matrimoni i l'evangelització dels cònjuges i de la

seva família, a les unions de fet sense reconeixement religiós o civil, a la situació dels divorciats catòlics que s'han tornat a casar, els procediments de nul·litat matrimonial, les unions entre persones del mateix sexe, entre altres.

Aquest qüestionari, que va ser presentat públicament a principis de novembre i que ha de ser enviat a la secretaria general del Sínode abans del 31 de gener del 2014, ha estat motiu de malentesos pels temes que tracta. Alguns mitjans de comunicació han interpretat que es discutirien temes de la llei natural o del magisteri de l'Església, per la qual cosa el secretari de la III Assemblea General Extraordinària del Sínode dels Bisbes i president de la Conferència Episcopal Europea, el cardenal Peter Erdo, ha explicat que hi ha algunes qüestions que no es discuteixen, però sí que és rellevant per als pares sinodals conèixer les realitats diferents i la consciència entre els fi-

dels perquè l'objectiu és pastoral i amb un sentit d'evangelització.

A més, el cardenal Erdo ha observat que en el document preparatori «la família apareix com una realitat que descendeix de la voluntat del Creador i constitueix una realitat social. Per tant, no és una mera invenció de la societat humana, molt menys de qualsevol poder purament humà, sinó més aviat una realitat natural, que ha estat elevada per Crist Nostre Senyor, en el context de la gràcia divina», per la qual cosa el qüestionari «es col·loca en un context més elevat: més enllà dels problemes existents obre l'horitzó cap al reconeixement del fet que la família és un veritable do del Creador a la humanitat».

Per la seva banda, el secretari especial de la propera Assemblea sinodal, l'arquebisbe Bruno Forte, ha recordat que l'enfocament per abordar els desafiaments de la vida familiar en l'actualitat és el que el beat Joan XXIII va escriure en el seu diari poc abans de l'obertura del Concili Vaticà II: «Mirar-ho tot a la llum del ministeri pastoral, és a dir: ànimes per salvar i construir.»

En aquesta línia, Forte ha precisat que «no es tracta de debatre assumptes de doctrina» explicats pel Magisteri recent, sinó que és una invitació per a tota l'Església per «escollir els problemes i les expectatives que viuen avui dia tantes famílies, mostrar-se properes a elles i oferir-los de forma creïble la misericòrdia de Déu i la bellesa de la resposta a la seva crida». I ha agregat que aquesta informació serà matèria de reflexió i de pregària per als pares sinodals i després donarà elements per discernir al Papa.

Les floretes del papa Francesc

La connectivitat del Papa

Propis i estranys admeten que l'actual Bisbe de Roma té una capacitat comunicativa extraordinària. Ha aconseguit deu milions de seguidors a Twitter. Ja com a cardenal va promoure la creació d'una emissora televisiva catòlica i va donar suport a molts altres mitjans, entre ells la RIIAL, com a mitjà eclesial. Però no havia estat el que podem anomenar un home «mediàtic».

D'on sorgeix el seu gran èxit a les xarxes socials? En part, del fet mateix que aquestes xarxes —últimes nascudes en el món dels mitjans— estan assedegades d'imatges i símbols amb altura humana i espiritual. I ell n'ofereix cada dia. Però també i sobretot, la clau està en el fet que el Papa està connectat amb el més important: se sent íntimament unit amb Déu i amb els sants, els que ja són al Cel i els que encara peregrinen en aquest món. L'arrel

de tota connexió i de tot vincle, es troba en Déu. Ho va expressar ell mateix en l'Audiència del dia 30 d'octubre sobre la *comunió dels sants*.

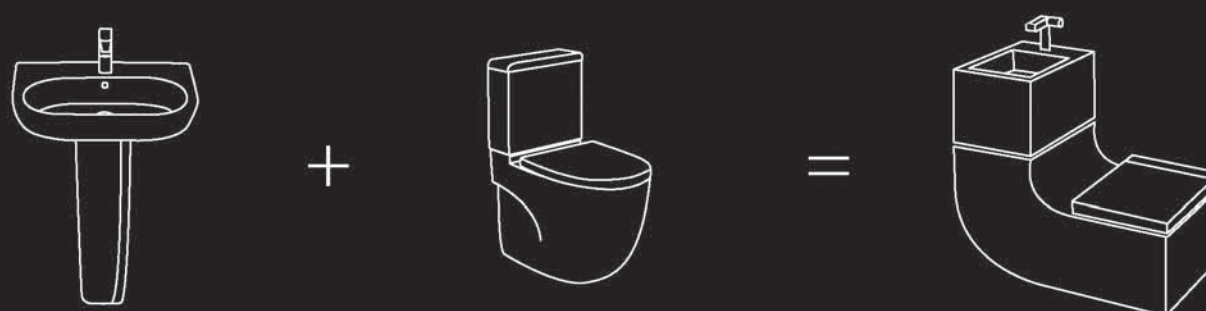
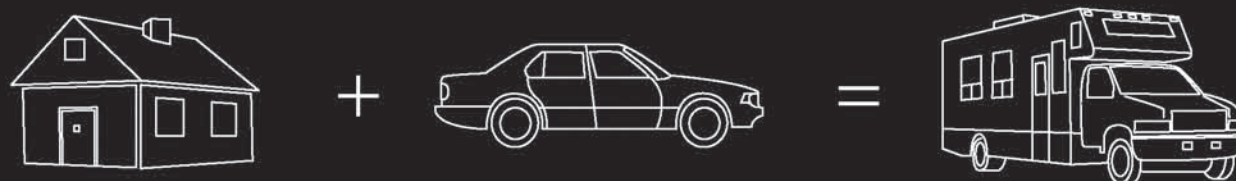
«L'Església, en la seva veritat més profunda, és comunió amb Déu, familiaritat amb Déu, comunió d'amor amb Crist i amb el Pare en l'Esperit Sant, que es prolonga en una comunió fraterna. Aquesta relació entre Jesús i el Pare és la "matriu" del vincle entre nosaltres cristians: si estem íntimament introduïts en aquesta "matriu", en aquest forn ardent d'amor, aleshores podem fer-nos veritablement un sol cor i una sola ànima entre nosaltres.»

Per a mi, la conclusió és clara: si nosaltres som un, aleshores som bona notícia per al món. La connectivitat amb Déu és font de tota una altra forma de vincle, connexió i la comunicació. El Papa ho demostra.

Leticia
Soberón

¿y ahora?

DISEÑO + SOSTENIBILIDAD = W + W

W+W es el resultado de la ambición de Roca a la hora de incorporar soluciones nuevas, únicas e innovadoras en los espacios de baño. Una solución que combina diseño y sostenibilidad al unir el inodoro y el lavabo en una sola pieza. Su sorprendente diseño lo hace ideal para espacios reducidos, pero su gran aportación es la tecnología que permite reutilizar el agua usada en el lavabo para llenar la cisterna del inodoro. Un producto único que Roca ha hecho realidad.

Roca THE LEADING GLOBAL
BATHROOM BRAND
www.roca.com

Madrid

Vint-i-quatre hores per moure el món

Nova iniciativa solidària i de conscienciació de Mans Unides

Rosa María Jané Chueca
Madrid

«Tu pots moure el món.» Amb aquest convenciment Mans Unides posa en marxa una iniciativa global d'acció solidària: almenys 24 ciutats implicades, més de 24 activitats diferents i durant 24 hores ininterrompudes. «24 hores que mouen el món» és la nova acció solidària i de conscienciació de l'ONG catòlica. Com explica a *Catalunya Cristiana* el responsable d'aquesta iniciativa, Toño Martínez, es parteix de la «necessitat de convèncer la societat d'incrementar la solidaritat amb els països més pobres. Cal fer un esforç i arribar més lluny. La societat ha de saber que els països del Sud són protagonistes del seu desenvolupament». I afegeix: «Mirem d'intercanviar, sobretot, el coneixement i afavorir l'encontre personal entre el Nord i el Sud, aconseguir un desenvolupament que permeti la dignitat humana.»

Per això, durant tot un dia, el 21 de novembre, es convida tota la societat a participar en una sèrie d'activitats dividides en quatre àmbits: coneixement, solidaritat, xarxes socials i art.

Aquesta iniciativa pretén cercar la implicació i la responsabilitat individual en el canvi social i solidari imprescindible per assolir la justícia, la pau i el desenvolupament. En aquest sentit, Toño Martínez recorda que «la Doctrina Social de l'Església insisteix molt en el fet que cadascú de nosaltres som responsables de forma solidària dels altres, però també del nostre propi progrés. Ara estem contribuint, en aquests

moments, en la tasca que els països del Sud inicien ells mateixos. Moure el món en el sentit correcte també depèn de l'acció de cada persona. Tenim la capacitat d'ajudar l'altre. Tenir cura del qui tinc a prop m'ajuda a saber tenir cura del qui tinc lluny».

La iniciativa «24 hores que mouen el món» compta amb el suport de

les 70 delegacions de Mans Unides a Espanya.

En aquesta campanya, internet tindrà un paper important. Destaca l'activitat «Encén una flama», que vol aconseguir «que persones dels països on treballem i de tot Espanya encenguin un llum que il·lumini el món. Significa el compromís de molta gent pel desenvolupament integral de la persona», comenta Martínez. La manera de fer-ho és molt fàcil: es tracta de fer-se una foto amb una espelma en què s'ha enganxat l'anagrama de Mans Unides (es pot descarregar des de la web de l'ONG) i enviar-la a 24horas@manosunidas.org abans del dilluns 18 de novembre amb el nom, ciutat i lloc on s'ha pres la foto. Mans Unides, a partir del dia 20, «cada hora pujarà una foto al Facebook corresponent a cada meridià», diu Toño. Així, una cadena de llum recorre el planeta, d'est a oest, des de Portugal fins a Espanya. Les espelmes s'encendran virtualment per tornar novament a Madrid el dia 21, i deixar un rastre de llum que recordi la necessitat de treballar plegats. És una manera d'il·luminar un món que relega a l'ombra milions de persones.

«Igualment, el dia 21», apunta Toño Martínez, «convidem les parròquies

perquè encenguin una espelma i ofereixin una petita pregària». Com diu el coordinador de la iniciativa, «volem sumar forces, com més siguem, més capacitat tindrem de convèncer altra gent. Pretenem arribar a 8.000 seguidors de Facebook, tot i que em conformo que les nostres 70 delegacions i els 56 països on tenim projectes de desenvolupament encenguin aquesta espelma. Participar en accions d'aquest tipus deixa empremta».

Precisament ara, en aquests moments de crisi, Martínez considera que és el moment adient per prendre consciència: «La crisi no és una raó tan sols matemàtica, depèn d'una rectitud moral en totes les relacions. El valor transcendent de la persona ha quedat desplaçat pel benefici. El bé, la veritat i la bellesa no compten. I la gent està molt interessada que les coses es facin bé. Està molt receptiva a voler canviar les coses. Necessitem un canvi en el cor i és el que cerquem amb aquesta iniciativa.»

Segons Toño Martínez, per a Mans Unides «no hi ha res utòpic i tot és real. Mans Unides és una organització catòlica i en el seu centre està la virtut de l'esperança. Déu ha creat l'home i la dona per trobar-se amb Ell. Caminem cap a un regne nou i això ja se'ns ha donat. Caminem segons aquesta promesa de Jesucrist».

L'acció «24 hores que mouen el món» forma part del conveni de col·laboració per a l'educació per al desenvolupament, subscrit entre Mans Unides i l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional i Desenvolupament.

www.manosunidas.org/24horas
www.facebook.com/24horasmanosunidas
 @ManosUnidasONGD amb l'etiqueta #24hManosUnidas

JOAN MARTÍ I LLOBET, PRESIDENT DE MANS UNIDES BARCELONA

«Si volem un món més just, cal canviar mentalitats als països del Nord»

Per què és tan important participar en aquesta iniciativa?

Més enllà de les nostres fronteres continua havent-hi multitud de persones que es troben al límit de les seves forces, que viuen una vida inhumana, passen gana, sense accés a l'educació o a la sanitat. Milions d'éssers humans viuen en condicions indignes. Aquest món, enfosquit per la injustícia, necessita llum.

El lema és «Tu pots moure el món». N'estem més convençuts?

El lema vol subratllar que per transformar el món hem de canviar cadascú de nosaltres la nostra mentalitat i les nostres actituds i conscienciar-nos que cal exigir als governs que canviïn les polítiques que creen pobresa i que perjudiquen els interessos dels països pobres del Sud. A Mans Unides n'estem molt convençuts. A través dels projectes

de desenvolupament hem contribuït que milions de persones asotades per la pobresa i el subdesenvolupament tinguessin accés a l'educació, la sanitat, l'aigua potable... i hagin millorat la seva economia productiva i les seves comunitats. Estem especialment satisfets dels nostres programes de promoció de la dona, el col·lectiu més vulnerable, juntament amb els infants. També hi contribuïm amb el nostre treball de sensibilització i educació per al desenvolupament. Som conscients que els projectes milloren les condicions de vida a escala local, a escala comunitària. Però si volem canviar el món, si volem una transformació més profunda, si volem un món més just, cal canviar estructures i mentalitats, especialment aquí, als països del Nord, als països rics. Perquè les relacions Nord-Sud injustes estan imposades moltes vegades des del Nord.

La delegació de Mans Unides a Barcelona organitza una subhasta...

El proper 21 de novembre, a les 17.30, en el marc de les activitats de la campanya «24 hores que mouen el món», se celebrarà una subhasta benèfica d'art, decoració i antiguitats. Els objectes que subhastarà Àngel de Torres, un dels subhastadors més reconeguts, es poden veure a l'exposició de La Sala de Ventas Barcelona (c/ Rosselló, 212) fins al 20 de novembre, inclosos els festius, de 10.30 a 14.00 i de 17.00 a 20.00, lloc on també es farà la subhasta. Els objectes que se subhastaran també es poden veure al web www.subastamanosunidas.org. S'hi subhastaran més de 700 lots amb preus molt atractius i una excepcional selecció d'automòbils clàssics i antics.

A què es dedicarà el que es reculli?

Els fons recaptats es destinaran a projectes de desenvolupament de Mans Unides, com ara la construcció d'una llar per a noies de primària a Jordighi, West Bengala (Índia). Més informació del projecte: <http://manosunidas.org/ca/proyecto-educacio-asia/ong-india/construccion-internat>.

Opinió

Job en la cultura contemporània: Simone Weil

Teresa Solà
Doctora en
Teologia bíblica

La figura de Job és una de les figures més estimades per Simone Weil, precisament perquè als ulls de Weil Job encarna en el nivell més elevat la desgràcia que colpeix l'innocent, segons la seva obra *L'attente de Dieu* (París 1992), «L'espera de Déu».*

Per entendre la lectura que Weil fa del llibre de Job s'ha de tenir present la concepció que ella té de Déu en relació amb el món i en relació amb l'home. Més que silenci de Déu, en Weil s'hauria de parlar d'absència de Déu. Simone Weil té una concepció particular de la creació del món: una vegada creat al món, Déu se n'ha retirat, s'ha absentat del món. En aquest enretirar-se Weil hi veu un gran acte d'amor, perquè actuant així Déu renuncia a exercir la totalitat del seu poder, deixa espai a l'home i en garanteix la llibertat. En aquesta renúncia de Déu Weil hi veu l'acte d'amor per excel·lència. És una manera de fer lloc al cosmos, en el sentit que una vegada el cosmos ha rebut les seves lleis tot allò creat procedeix d'acord amb aquestes lleis. Aquí es palesa la influència platònica del pensament de Weil, la profunda contraposició entre el Bé i la Necessitat. Déu és el Bé, mentre el món està sotmès a les regles d'una necessitat mecànica, en les quals Déu ja no intervé. Aquesta és l'arrel profunda de l'absència de Déu. Les conseqüències són diverses. L'home, com a part del món, del qual no és divisible, està sotmès com a creatura que és, a les lleis del món. Aquesta contraposició entre el Bé i la Necessitat és l'arrel del pensament grec i de l'art grega. Però Weil creu que en el pensament grec hi ha l'aspiració a la *mediació*. Crist és la resposta a aquesta aspiració: *ell és el gran mitjancer*. És només així com se salva l'absència de Déu de la qual parla tant Weil.

La lectura que Simone Weil fa del llibre de Job es col·loca, doncs, en un àmbit de reflexió difícil a causa de la seva concepció de l'absència de Déu del món, que deixa l'home en una profunda solitud. Només en un segon moment aquesta impossibilitat d'intervenir en el món per no modificar-ne les lleis, Weil la salva a través de l'aspiració de mediació que porta a la presència del Crist mitjancer. En les pàgines de *L'espera de Déu* Weil parla de Job com a imatge de Crist.

Tal com ja hem vist, l'acte de la creació és per a Weil un acte d'amor com a renúncia al poder de Déu sobre el món. Aquest acte d'amor primordial es repeteix en l'Encarnació i en la Passió de Crist. L'Encarnació no és per a Weil una intervenció de Déu en el món, sinó un davallar de Déu en el món en el sentit d'un procés d'humiliació fins a atènyer la condició més baixa, que és la condició de servent, segons l'expressió paulina.

«Weil creu que si no hi hagués l'experiència de Crist, del Déu abaixat, la desventura de Job seria una desesperació total»

La Passió és la conseqüència inevitable d'aquest procés d'abaixament: durant un cert temps també el Crist ha fet experiència fins al fons de la duresa de la desventura, és a dir, de l'absència de Déu. El «per què m'has abandonat» que Crist pronuncia en la creu no s'ha de prendre com una simple citació escripturística o com una emoció momentània: és la prova que Déu s'ha fet verament home i que, com Job, ha experimentat l'absència de Déu. La desventura de Job és assimilable a la del Crist. Weil creu que si no hi hagués l'experiència de Crist, del Déu abaixat, la desventura de Job seria una desesperació total.

* En aquesta obra descriu Job com en l'encarnació, en el nivell més elevat, de les desgràcies que colpegen l'innocent. Educada en el si d'una família jueva no religiosa, Simone Weil (París, 1909 – Kent, 1943), als 22 anys es doctora en Filosofia a la Sorbona i es lliura a l'ensenyament i cura de les persones pobres i desgraciades i a l'ensenyament dels estudiants obrers. Viu amb preocupació la gravetat del moment històric a causa de l'aparició dels governs autoritaris representats pel nazisme, el feixisme i el franquisme. El 1936, quan esclata la guerra civil a l'Estat espanyol, viatja a Barcelona per estar al costat dels necessitats. Un any després, el 1937, visita Assís i resta profundament colpida per la figura de Francesc i pel seu programa de les benaurances. Decideix abraçar el cristianisme.

Tibidabo us informa

Vetlla Extraordinària de Crist Rei

Dissabte
23 de novembre 2013
a les 22 hores

El dissabte, 23 de novembre de 2013 se celebrarà la **Vetlla extraordinària de Crist Rei**, on s'imposaran les insígnies als Nous Adoradors Nocturns i Tarsicis.

També s'imposarà el distintiu als Adoradors Veterans, Veterans

Constants i Exemplars. L'Eucaristia concelebrada a les 22 hores serà presidida pel **P. Nicolás Echave**, Nou Rector del Temple.

A les 21.30 hores. Sortirà de l'Avinguda Vallcarca 14-16 (prop de la Plaça de Lesseps) un autocar amb destinació al Tibidabo que tornarà al lloc d'origen acabada la celebració.

Tots esteu convidats a participar en aquesta Vetlla de Crist Rei

Punt de vista

Josep M. Rovira Beloso
Professor emèrit de Teologia

Record del Dr. Manuel Bonet

Més que un teòleg sistemàtic, el Dr. Manuel Bonet i Muixí, fundador de la Unió Sacerdotal de Barcelona i de les Auxiliars Seglars Diocesanes, posseïa un sentit pastoral afinadíssim, en virtut del qual vivia sobretot la centralitat de Jesucrist en la vida espiritual.

Endut sempre pel sentit pastoral, entenia, estimava i vivia a fons la mediació litúrgica. El recordo, a la terrassa de l'església de Montserrat de Roma, quan amb veu alta semblant a un cant, recitava les vespres del dia.

El record més viu es refereix, però, a l'Eucaristia: la meua primera missa va tenir lloc a les Catacumbes de Priscilla, el 1953. Participaven en aquella Eucaristia els meus pares, una de les meves germanes, Mn. Ràfols, Mestre, Medina i els futurs bisbes Torrella i un jove Dr. Tena que feia de mestre de cerimònies. Predicà l'homilia el Dr. Bonet, i em serà perdonat que no recordi ni una paraula del que va dir, perquè en canvi he recordat sempre el sentit d'aquella celebració: l'Eucaristia és el més important del món.

El Dr. Bonet té encara, fruit sempre de l'enorme intuïció pastoral, un altre element primordial d'unitat de vida cristiana constituït per la fe en l'Evangelí o Bona Notícia de la Revelació de Déu, comunicada per Jesucrist com a Vida divina a nosaltres, els homes: és el seu amor que crea comunitat.

La concreció d'aquest darrer factor unitari, tal com és predicat i viscut en la Unió Sacerdotal de Barcelona, es dirà «ajuda mútua en l'acció pastoral dels seus membres». És un factor unitari en la vida cristiana perquè l'amor ve de Déu, és rebut per nosaltres gràcies al do de l'Esperit Sant i ens fa créixer com a persones en comunitat, donats els uns als altres tal com la persona del Pare és donada al Fill en l'Esperit Sant.

Bonet, en la dècada del 1950 al 1960, tenia conviccions que encara no havien quedat expressades en la

doctrina del magisteri eclesial però que estaven a punt de ser *doctrina catholica* en el Concili Vaticà II: Bonet era demòcrata, partidari d'una Església dels pobres i senzills, català de paraula i d'obra que volia la llibertat per al seu poble i la seva llengua.

Avui, crec més que mai en un cristianisme «místic» en el sentit que la fe pot i ha d'experimentar l'amor de Jesucrist en el cor i posar-lo en obres ja que Crist i l'Esperit Sant són un impuls suau en nosaltres. Però, simultàniament, com ensenyava Benet XVI en el seu *Jesús de Natzaret*, en Crist trobem tots els pobres de la terra i tots els homes i dones de la humanitat que el Pare i Crist estimen amb l'ímpetu de l'Esperit Sant. D'aquí que el cristianisme «místic» —i, sense adjectius, el cristianisme d'avui— ha de ser el més fecund pel creixement qualitatiu de la humanitat. I aquest humanisme era el de Manuel Bonet i Muixí.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

«Creient»

Erri de Luca va escriure: «"Creient" no és el que va creure una vegada per totes, sinó aquell que, en obediència al gerundi del verb, renova el seu "crec" contínuament.»

Traduït en un exemple: la Noemí em va explicar que, cada vegada que entra en una església, la primera cosa que fa és recitar l'oració del *Crec en un Déu*. Una pregària que posa l'orant als braços de Déu. Que expressa docilitat i fermesa, atenció i lliurament. Recitar el Credo —el símbol de la fe— és l'expressió de la fe i de l'amor continuats. És a dir, sí al Déu que és amor. Al Déu que els batejats volem amb tot el nostre cor. El Déu que ens santifica i és present en la nostra ànima.

El Credo és el resum de la nostra fe. Especialment

posa en relleu l'obra de la Trinitat. Déu Pare, Déu Fill i Déu Esperit Sant. Tres persones i un sol Déu. La creació, la redempció i la santificació. Una sola comunitat de vida i d'amor. Llum del que ha de ser l'Església. Llum necessària per esdevenir llum dels gentils. Bon exemple cristià en totes les facetes de la vida.

El Credo no oblida la Verge Mare de Déu, ni la segona vinguda del Senyor, ni la Santa Mare Església... Inclou també la comunió dels sants, la remissió dels pecats, la resurrecció de la carn i la vida perdurable.

Què respondríem si algú ens digués quina és la nostra fe? Una resposta senzilla: «Crec en un Déu...» Senzilla i profunda. Dita amb el rostre ple de pau i de goig. Resposta acompanyada del bon exemple. L'exemple dels qui han dit i diuen un sí a l'Amor present en el cor i en l'ànima.

La vida de l'Església imita la unió de la Santíssima Trinitat. L'Església domèstica —la llar familiar— ha de ser a imatge del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant. La vida personal es fa en el nom del Pare, i del Fill i de l'Esperit Sant. El Credo és fonamental. Cal saber-lo per poder-lo resar. Per respondre als qui ens demanin raó de la nostra fe.

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net

La canyella

Aquest nom em provoca nostàlgia. De seguida recordo aquell temps en el qual el luxe familiar dels dies especials se significava a taula amb les postres d'arròs amb llet o la crema. Aquests plats estaven adornats amb algun canonet de canyella i el voltant empolsinat amb aquesta mateixa espècia. El llibre de Job diu que, quan Déu enriqueix el protagonista provat amb l'infortuni i premiat pel seu coratge, ell posa el nom de Canyella a la seva segona filla, una expressió molt bonica del seu estat d'ànim. Posteriorment, quan ja m'interessaven les expressions bíbliques, em vaig topiar amb un problema. El text revelat distingia la canyella del cinamom, però, en la descripció dels components d'algunes llaminadures o al mercat de Jerusalem, anomenaven la canyella *cinnamon*. M'ha costat trobar la diferència.

El que per a nosaltres és un condiment, per a aquella cultura era un perfum, el més excel·lent. La canyella és la reina de les aromes. Importada de terres llunyanes i de millor o menor qualitat. La més preuada és la comuna que avui trobem als nostres mercats. Procedeix de Ceilan i el seu nom científic és *Cinnamomum zeylanicum*. La menys apreciada i de color marró fosc és la *Cinnamomum cassia*. En trec conseqüències. Respecto la primera, i no hi tinc res per afegir i suposo que és la que coneix el lector. Pel que fa a la segona, m'adono que és la que vaig comprar a Natzaret, en aquell recinte que l'Ajuntament ha preparat per a la il·lustració dels visitants i que generalment és ignorat. (Aprofito per dir que es tracta d'un recinte que representa la vila del temps de Jesús. Tasques domèstiques, artesanals i agrícoles, sinagoga, camps de conreu i arreu, tot animat per persones silencioses.)

Totes dues canyelles pertanyen a la família *lauraceae*, el nostre llorer humil. Aquest acompanya molts dels nostres guisats i, quan el podem trobar, el tallem per lluir-lo amb les branques d'olivera el Diumenge de Rams, en honor i record de nostre Senyor, que va entrar a Jerusalem popularment aclamat.

El Càntic l'esmenta a 4,14. «Ets un jardí tancat, germana meua, esposa... un jardí amb hennes i nards, nard i safrà; canya aromàtica i cinamom... un jardí...»

Els pobles antics eren molt sensibles als perfums, a les fragàncies naturals procedents de plantes escollides. No necessitaven els 80 del clàssic Chanel núm. 5, que ha d'anar canviant la fórmula, si vol mantenir el prestigi.

Els entesos estan d'acord que el sentit de l'olfacte té un gran poder evocador. En l'àmbit d'aquests perfums, la nostra cultura es preocupa menys per la satisfacció sensorial i cerca més l'excitació.

Quan entrem en alguna casa, hi ha certes olors que ens molesten. El tabac, els animals o les sardines fregides incomoden l'olfacte. El perfum de la canyella sempre satisfà. Tant de bo que casa nostra i la nostra persona siguin acollidores com aquesta espècia.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Més enllà del preservatiu

El Vaticà acollirà del 5 al 19 d'octubre del 2014 el Sínode extraordinari amb el tema *Els desafiaments pastorals sobre la família en el context de l'evangelització*, convocat pel papa Francesc. Un argument tan vital com candent, tan polèmic com crucial. Per afavorir-ne la preparació, s'ha enviat als bisbes un qüestionari que s'ha publicat en diferents mitjans de comunicació. Es formulen nombroses preguntes concentrades en nou grans apartats: visió bíblica i magisterial sobre la família, la llei natural, la pastoral familiar en el context de l'evangelització, algunes situacions matrimonials difícils, les unions de persones del mateix sexe, l'educació dels fills en el si de situacions matrimonials irregulars, l'obertura dels esposos a la vida, la relació entre la família i la persona, i altres desafiaments i propostes. Cadascun d'aquests apartats generals conté preguntes concretes i precises.

El diàleg i la reflexió no seran fàcils, però resulten indispensables. El comportament moral s'ha de fonamentar en raons i la maduresa del poble cristià s'alimenta de la fe en Crist viscuda des del discerniment. Aquest és el clima. Ni tot canviarà ni tot continuarà igual. Caldrà veure-ho. No obstant això, no hem de deixar segrestar el debat teològic, antropològic, social... seriós i profund. Poso un exemple: el preservatiu. Cal anar més enllà d'ell. La moral sexual i l'òptica eclesial sobre els diferents mètodes de regulació dels naixements no es poden reduir a preservatiu sí i no. Una postura d'aquest estil pot servir per a un titular de premsa, però prescindeix de la reflexió, de

«Si busquem la veritat, totes les preguntes són possibles, però la resposta s'ha de realitzar a la llum de l'Evangelí»

la riquesa de valors i matisos, que han d'il·luminar el discerniment. Centrar el tema sobre el preservatiu ha empobrit enormement la visió cristiana de la sexualitat i de la natalitat. Què és més important, l'ús del preservatiu en una relació adúltera o la mateixa relació?

Posar el focus en el preservatiu impedeix il·luminar el punt clau de la relació. Fins i tot, en alguns casos, l'ús del preservatiu seria moralment considerat com un mal menor. És el mateix utilitzar el preservatiu en una relació adúltera que en el si d'un matrimoni fidel i consolidat? Es pot entendre en aquest cas com un exercici de discerniment al servei d'una paternitat i maternitat responsables? Els mètodes naturals preveuen relacions desvinculades de la fecunditat. Aquesta desvinculació seria moralment acceptable en el context d'un matrimoni mitjançant el preservatiu? Quina diferència hi ha? Si busquem la veritat, totes les preguntes són possibles, però la resposta s'ha de realitzar a la llum de l'Evangelí. Si els cristians no entenen les raons dels comportaments morals, encara que confiïn en la gràcia de Déu, tindran menys força per complir-los.

Un Sínode que no hem de desaprofitar en absolut. Hi ha massa coses en joc.

Zoom

Eduard Brufau

Després de 24 anys d'emissió Canal 9 tanca i deixa al carrer 1.800 treballadors. La Generalitat valenciana argüeix que el tancament és inevitable a causa de la crisi, però la cadena, els sindicats i l'oposició afirmen que amb una bona gestió s'hauria pogut salvar i assenyalen que la decisió és política i ideològica. Properament una altra televisió autonòmica de pes, TeleMadrid, també podria desaparèixer.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Enrabiats amb la vida...?

Què li ha passat a aquest noi de catorze anys que l'any passat encara se't tirava a sobre quan et veia, amb un somriure que semblava que obria horitzons d'esperança en un futur? I a aquell altre de dotze anys que encara no coneixíem prou bé i que s'aboca a l'adolescència amb una indisciplina que va més enllà de la normal per a aquestes edats?

No podem jutjar lleugerament. Cal que ens endinsem una mica en la vida de tots dos per esbrinar la seva ràbia continguda unes vegades i amb explosions inesperades unes altres. Dues històries, entre moltes altres de

«Davant d'una tragèdia, cal posar-hi remei, el més aviat possible, per reconstruir la persona»

semblants, que acaronem dia rere dia en aquest món de desequilibri i desestructura personal i familiar. Si a tot això, que ja seria prou per danyar una vida infantil, hi afegim les desgràcies connaturals a la vida, com és la malaltia i la mort, estem davant d'una tragèdia

a la qual cal posar-hi remei el més aviat possible per reconstruir la seva persona, que encara està en camí.

Avui m'aturaré només en una d'aquestes dues històries. Acaba de fer catorze anys i en fa dos que va arribar de Bangla Desh, on la vida ja havia maltractat la seva família amb l'assot de la pobresa. Un bon dia van decidir emigrar. El pare tenia un germà que ja s'havia instal·lat feia uns anys a Barcelona i van pensar que allà podrien començar una nova vida amb els seus tres fills. El nostre amic va haver de lluitar amb les dificultats pròpies d'un canvi tan fort de vida: la llengua, els estudis, els costums, el carrer d'un barri marginat i una pobresa semblant a aquella que havia deixat enrere. Almenys aquí no els mancava el més essencial.

A l'escola es mostrava encisador: amb desig d'aprendre, de conèixer la llengua i els costums, de tenir amics, de viure la vida d'un infant, i jugar al carrer... El primer cop li va arribar uns mesos després. La mare, que ja arrossegava una malaltia incurable des del seu país, va empitjorar, i es va morir. Aquesta primera angoixa va fer que el nostre amic fes una passa endavant en la seva maduresa. Tots ens vam entregar per fer-li la vida més agradable i el dolor de la pèrdua menys punyent. A poc a poc, semblava que ho anava superant. Però aquella manca d'una mà femenina i maternal es notava cada vegada més. El carrer era el seu hàbitat natural així que acabava l'escola o fins i tot, sovint se la saltava. No havia passat ni un any i el pare també es va morir. Ell i les seves germanes es van quedar amb un tiet. La vida del nostre amic es va complicar. Fent un esforç increïble tota la família va anar al seu país a enterrar el pare, perquè estigués al costat de la mare i dels seus avantpassats. Aquest any ha tornat. No somriu, està sempre enfadat, falta sovint... Sense paraules, sembla que ens està parlant de la seva ràbia per la vida... Com li podem retornar l'esperança que ha d'il·luminar els humans per continuar vivint sense rancúnia? Que Déu hi faci més que nosaltres!

Tradició i qualitat al servei de l'hostaleria des de 1880

Venda
T 93 318 14 95
F 93 412 44 55
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer
T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08020 Barcelona

CASA GAY S.A.

www.casagay.com

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

Des del monestir

Al ritme de la litúrgia

El temps, en un convent de vida contemplativa, s'esdevé al ritme de la litúrgia. La pregària de l'Església marca el transcórrer dels dies, de les setmanes, dels mesos i dels anys, i deixa caure en l'interior de cada germana o germà la fecunda llavor de la Paraula que, poc a poc, va configurant la nostra vida. Els salms, cantats o recitats dia rere dia, es van fent cada vegada més familiars i més entranyables; ens fan abraçar els diversos sentiments i actituds de tantes i tantes persones d'arreu del món.

Endinsar-se en la litúrgia és viure d'una manera solidària. Representa portar a terme una missió que, tot i essent discreta i silenciosa, és altament fecunda. Comprometre's a celebrar diàriament la pregària de l'Església significa deixar de banda les pròpies necessitats i els propis interessos

per obrir-se a les esperances, dolors, alegries i anhels dels altres. La veu del qui prega deixa de ser una veu individual per convertir-se en un clam universal, per enlairar cap a Déu, en nom de tots els homes i dones del món, un cant de lloança, de súplica, de petició o d'agraïment. La comunitat que prega deixa de ser únicament una comunitat local per formar part d'una comunitat universal, unida per una mateixa pregària.

Les Laudes i les Vespres són com les germanes grans de les hores litúrgiques. Amb les Laudes agraïm el nou dia i celebrem la Resurrecció de Jesucrist, el veritable Sol que il·lumina plenament la jornada. Amb les Vespres donem gràcies pel dia que ja es va acabant i per tot el que hem

viscut. Hi ha unes hores menors —Tèrcia, Sexta i Nona— que, breus i senzilles, ens fan aturar uns minuts les nostres activitats per alçar la nostra mirada i el nostre cor cap a Déu i continuar, després, la nostra tasca. L'Ofici de lectura ens permet tenir una estona de reflexió pausada de la Paraula i d'aquells textos que han marcat l'espiritualitat de l'Església al llarg dels segles. I, finalment, les Completes, abans del descans nocturn, ens conviden a reposar amb la certesa que ho fem en mans del Pare.

Viure al ritme de la litúrgia és certament un privilegi per a les persones que vivim en un monestir, però tot creient és cridat a enlairar el seu cor cap a Déu en qualsevol moment del dia, amb la seguretat que és Ell qui condueix la nostra vida i la nostra història.

Teresa Pujal
Clarissa de Reus

La sal de la terra

Temps d'Advent

L'Advent és un temps de preparació per a la celebració del Nadal o naixement de Jesús, el Redemptor, un temps d'esperança i vetlla. Fa poc vam celebrar el dia de Tots Sants i l'endemà el dels Difunts.

Que morirem ho sap tothom, ja que «l'única condició necessària per a morir és estar viu». Es pot acceptar la mort amb resignació: final d'una vida. Coneixem persones no creients que així ho accepten, sense angoixa aparent. També coneixem creients que ho viuen molt malament. Si és trist acceptar que ho acabem tot amb la mort caient en un buit sense cap més esperança, encara ho és més no saber integrar en la nostra vida la nostra fe en Jesús i el que ens va ensenyar: un veritable camí vers la Vida en plenitud. Que bonic que en català a la mort se l'anomeni

també «traspàs»!

El 24 de desembre a la nit celebrarem el naixement de Jesús: creiem que Déu s'humanitza per fer-nos a tots més humans, com Ell va predicar amb paraules i sobretot amb la seva vida, tot donant-nos exemple i esperança. L'amor és més fort que la mort, la traspassa, la supera. L'esser humà es divinitza. Hi ha esperança d'un món millor, d'una altra vida en plenitud. I Déu (el *Logos*, la Paraula) s'encarna —assumeix la condició humana— en Maria, muller laica casada amb Josep, un altre laic, no de classe social alta ni sacerdotal. A més, ja des del començament va haver de patir penúries. Tot un exemple i un ensenyament. Tot això ho llegim als Evangelis, que recoma-

no llegir sencers. Ens enamorarem de Jesús, li estarem agraïts i, com que ens convida a seguir-lo, ho farem millor. Comprovarem com Jesús inicia la seva vida pública i es compromet amb els més necessitats, i és clar, per ser coherent fins al final, els poderosos el torturen i el maten. Però Ell ressuscita, ens dona l'esperança que tant necessitem avui dia, en què molts conciutadans nostres se senten desorientats, decebuts, enganyats, i alguns ja «han llançat la tovallola». Fàcil és deixar-se enganyar per falsos profetes, falses esperances, ídols caducs, que encara ens decebran més. Animem-nos els cristians a viure la nostra fe integrant-la a la vida; així viurem molt més feliços, i simultàniament, donant a conèixer als altres el que dona sentit a la nostra vida, fins i tot davant la mort. Bon Nadal a tothom!

Joan Viñas
Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

Mirada al món

La data del naixement de Jesús (1)

El Nadal s'acosta. Estem acostumats a la celebració d'aquesta festa tan important i entranyable de la fe cristiana. La pietat popular i el folklore l'han pintada amb colors vius i calorosos que ens han encisat des de la infantesa: el Nadal celebra el més feliç dels naixements, el de Jesús, el 25 de desembre. Podem saber de segur que aquesta va ser la data del naixement del Fill de Déu a Betlem? És una aproximació, una data només litúrgica, sense cap relació amb el temps concret del naixement històric de Jesús? És una data d'una festa popular pagana que més tard la litúrgia cristiana va utilitzar, aplicant-la al naixement de Jesús? O és la data precisa del dia del naixement de Crist?

L'evangeli no especifica clarament ni el dia ni tan sols el temps del naixement de Jesús. Diu només: «Al temps del rei Herodes o de l'emperador August...» (cf. Mt 2,1 i Lc 2,1). Sovint hem sentit

a dir que la festa de Nadal ha estat una assimilació cristiana d'una festa romana, la festa del *Sol invictus* (Sol invicte). Aquesta festa va ser instituída per l'emperador romà Aurelià l'any 274 dC i celebrada pels volts del solstici d'hivern, del 21 al 25 de desembre, quan la llum del sol comença a créixer. La festa jueva de la Hanukkà té aquest mateix sentit.

La festa, d'arrels naturals, era coneguda amb diversos noms en moltes cultures antigues que celebraven el triomf de la llum i del dia. I més tard, aquesta festa pagana, al segle IV o V, va ser substituïda per la festa cristiana del Nadal. Aquesta semblava una explicació raonable, convincent. Però sempre hi romanía un cert dubte: és possible que una data tan important com el

naixement de Jesús s'hagués oblidat totalment i molt després, per tal de commemorar-la en la litúrgia, s'hagués recorregut a una festa pagana, assimilant-la a la celebració cristiana?

Avui aquest dubte s'ha esvaït. I ha estat gràcies a un estudiós jueu de la Universitat Hebrea de Jerusalem, Shemeryahu Talmon. El professor Talmon, partint de l'evangeli de Lluc i comparant el calendari de Qumran amb el del temple de Jerusalem i el de les esglésies primitives de Jerusalem, ha arribat a la conclusió que la festa de Nadal se celebrava, des de l'inici, el dia 25 de desembre.

La festa de Nadal no és, doncs, segons el professor Talmon, cap invenció o creació cristiana ni cap substitució d'una festa pagana. Simplement el dia 25 de desembre és el dia que va néixer Jesús a Betlem de Judea. La prova del professor Talmon la considerarem en el proper article.

Joan Maria Vernet
Salesià des de Jerusalem

El somriure de Lissette

Em va sorprendre agradablement el comentari d'aquesta internauta, que recomanava somriure a Déu. Mai se m'hauria acudit, perquè sempre veus els rostres seriosos, algun de gairebé plorós, tots concentrats, però cap d'alegre. En aquests moments en què es parla tant del riure i del bé que fa, em sembla que ha arribat el moment de revisar els nostres estereotips i canviar l'expressió. Déu també té dret al nostre somriure.

ISABEL ESTEBAN GÜELL
Barcelona

Manca de sentit comú

El Tribunal Europeu de Drets Humans no deixa de sorprendre'm. Recentment ha declinat expressar-se sobre la massacre de Katyn del 1940, quan l'Exèrcit Vermell de Stalin va matar més de vint mil oficials de l'exèrcit polonès. Davant la petició dels familiars de les víctimes, que van anar a l'esmentada cort amb la sol·licitud d'una compensació per als familiars de dotze oficials polonesos assassinats i la petició de requerir una condemna per part de Rússia sobre els fets, s'ha declarat incompetent.

Contrasta la desafecció i la indolència d'aquest Tribunal en aquest succés amb la pressa de què ha fet gala en el cas de la doctrina Parot, que ha obligat l'Estat espanyol a treure de la presó una terrorista sanguinària i que podria fer el mateix amb els seus «coreligionaris», els assassins d'ETA. Els membres del Tribunal Europeu de Drets Humans diuen tenir les seves raons, però són difícilment assumibles pel sentit comú. Algunes de les seves

Protegir les minories cristianes

L'Assemblea Plenària del Consell de les Conferències Episcopals d'Europa i l'Appeal of Conscience Foundation van signar una declaració entregada a l'ONU i que demanava un compromís polític i social en defensa de les minories cristianes i d'altres confessions religioses que són perseguides a diferents llocs del món. Aquesta declaració també va ser enviada als dirigents de moltes nacions per demanar mesures i accions en defensa de les minories religioses, dels llocs de culte i dels textos sagrats.

«El Consell de les Conferències Episcopals d'Europa i l'Appeal of Conscience Foundation exhorten tots els estats, organitzacions intergovernamentals i organitzacions no governamentals, així com els mitjans de comunicació, a promoure, mitjançant l'educació, una cultura de respecte mutu i de tolerància per la diversitat de religions, que representen un aspecte important del patrimoni col·lectiu de la humanitat», s'expressa en el text.

ENRIC BARRULL CASALS
Girona

sentències fan pensar que ens aniria millor si prescindíssim d'aquest òrgan. Ens estalviariem molts euros i disgustos.

FINA MILLÁN-HITA
Barcelona

Referències familiars

M'ha causat una sorpresa molt agradable observar que en un escrit recent de l'historiador Joan Pallarès-Personat a *Catalunya Cristiana* parlava del compositor Nicolau Guanyabens. Al text es feia referència a un *Te Deum* dedicat al rector de Santa Maria de Mataró, Mn. Gabriel Batllell.

Mn. Gabriel Batllell i Prats era oncle i padri de bateig del meu besavi Gabriel Batllell i Tort. Va néixer a Molins de Rei i abans de ser rector de Mataró ho va ser del Papiol i de Molins de Rei. Va morir durant l'epidèmia de còlera de l'any 1854. A casa conservem

documents seus i un gran quadre a l'oli amb el seu retrat.

DANIEL PINYA BATLLELL
Sabadell

Judici extraordinari

La decisió del Tribunal Suprem d'anul·lar el judici que es va celebrar pel cas dels més de 300 avortaments fets il·legalment a les clíniques del doctor (?) Morín constitueix una bona notícia perquè els ciutadans tornem a confiar en la justícia. Davant d'un delictes evident i un judici en el qual no es van voler considerar les proves que s'aportaven, la sentència d'absolució, insostenible, va defraudar completament. És un fet extraordinari que estorni a començar de zero i amb nous jutges que no estiguin contaminats. Justícia, finalment. Tant de bo estableixi precedent!

LOURDES CAMPS CARMONA
Barcelona

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Xafarderies

No sé què fer amb una persona que em causa grans disgustos. Es tracta d'una companya de l'empresa que no para d'explicar-me xafarderies. Me la trobo al matí i ja em deixa anar que aquell ha estat parlant malament de mi. No fa cap altra cosa i em molesta perquè veig que sembla el dubte i condiciona els meus judicis cap a aquestes persones que, suposadament, parlen malament de mi.

Jo no sé què farà vostè. En tot cas li comentaré el que jo acostumo a fer en aquests casos per si li serveix. Miri, quan algú em diu que una persona parla malament de mi li pregunto què ha dit i qui ho ha dit. Normalment són ximpleries que no mereixen l'atenció. Si es tracta d'alguna cosa més greu, d'una calúmia, li dic al missatger que cridaré la persona acusada perquè davant meu i del portador de parts s'expliqui. Arribats a aquest punt he constatat que els pocs casos en els quals m'he trobat, el portador de xafarderies es fa enrere i se'n desdii. «Bé, potser no ho devia entendre bé... no em posis en un compromís», són les excuses que acostumen a presentar. Després li dic a aquesta persona portadora de xafarderies que si algú té alguna cosa a dir-me, que m'ho digui a la cara i que a mi m'agrada assabentar-me de les coses per mi mateix. Li dono les gràcies pel gran interès que té per la meua persona i benestar i li deixo molt clar que no gosi mai més portar-me les maledicències dels xafarders.

Els xafarders són una autèntica desgràcia per a la convivència humana però també cal incloure en aquesta espècie els portadors de xafarderies. Acostumen a ser persones desocupades que es complauen a enverinar les relacions interpersonals. També li comentaré el que acostumo a fer amb els xafarders. Quan sento algú que propaga una cosa que no és veritat d'una altra persona li pregunto si li ho ha comentat a aquella persona. Li dic que és propi de covards no dir les coses a la cara i la gran immoralitat que suposa encolomar al proïsme acusacions falses o incertes. També li pregunto al xafarder si ell és tan perfecte com per erigir-se en jutge dels altres. Fins i tot en el cas que les coses que es diuen siguin certes, mai no es justifica propagar-les públicament sense necessitat greu. No deixem que aquestes persones que fan mal ens condicionin la dignitat i riquesa de les relacions interpersonals. I, sobretot, impedim que aquests portadors de xafarderies condicionin l'actitud bondadosa i positiva amb la qual hem d'apropar-nos al nostre proïsme. Deixem-los ben clar que no volem sentir les seves xafarderies.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

Amb bon humor...

Montserrat Vives i Vidal, monja missionera a Manaus

Josep Nadal i Mir

Montserrat Vives i Vidal és una dona que transmet pau, alegria i fervor perquè sent de cor la feina que fa. A més a més, és totalment desinteressada. Fa mig segle de la seva consagració i gairebé no vol parlar-ne; ens ho diu de passada i així vol que quedi reflectit. Allò que realment necessita és que brilli el Senyor, que ha omplert joiosament aquests anys de la seva vida. Aprofitem la seva darrera visita a Igualada, que fa cada dos anys, per veure la família, amics i visitar el grup de la Renovació Carismàtica Catòlica anomenat «Amén Amén», que celebra cada dijous a la capella de l'església de la Soledat.

Quants anys fa que és al Brasil?

Quaranta-cinc anys, i concretament trenta-quatre a l'Amazones.

On exerceix la tasca el seu orde?

Les Franciscanes Missioneres de Maria estem a Barcelona, Pamplona, Burgos i altres llocs d'Espanya. També som al Brasil, com ara São Paulo, l'Amazones...

Com va ser la seva vocació?

Molt bé. Estic molt contenta. Qui serveix el Senyor sempre està alegre. El Senyor t'ajuda.

Quines tasques fa?

Formem comunitats de laics i ajudem els sacerdots en l'orien-

«Qui serveix el Senyor sempre està alegre»

tació de la família, l'acompanyament de matrimonis...

Amb l'espiritualitat de la Renovació Carismàtica?

En part.

Ha canviat alguna cosa amb l'elecció del papa Francesc?

Ha estat un canvi molt maco. Tothom l'ha acollit amb molt d'afecte. Ell és molt senzill; tothom espera molt d'ell.

És una benedicció per a l'Església?

Sí, sobretot al Brasil.

Quants Papes ha conegut?

Joan XXIII, Joan Pau I, Joan Pau II, Benet XVI i Francesc.

Pot destacar alguna cosa de cadascun?

Moltes coses! Cal dir que tots han estat els millors papes que podíem tenir en cada moment.

Enyora Igualada?

No, l'estimo, però no la trobo a faltar. Com a igualadina m'hi agrada venir, però la meua vida és a Manaus (Brasil).

Marià Mullerat i Soldevila, màrtir de Crist

Francesc A. Picas

Els camins de l'Altíssim per arribar al Pare són múltiples. Un dels més valorats per l'Església és el martiri en defensa de la fe. Finalitzada la gran festa martiral de Tarragona, un bon esplet d'eclésiàstics i seglars, màrtirs del segle XX, esperen la benedicció papal per la seva beatificació.

Un d'ells és Marià Mullerat i Soldevila, metge d'Arbeca, doctor de gran caritat, model de pare de família, bon cristià i apòstol de la Federació de Joves Cristians de Catalunya. Fou detingut el 13 d'agost del 1936, regirada la seva llar i cremades les imatges i records religiosos. Juntament amb cinc arbequins més, el comitè roig els va fer pujar en un camió camí del martiri. Inesperadament, una mare de família amb grans plors s'acostà al

camió i demanà al comitè que donés llibertat al doctor Mullerat per visitar el seu fill, que estava greument malalt. El comitè, amb una empena, va intentar apartar-la del peu del camió.

Llavors, el doctor Mullerat, metge de la família, amb una gran serenitat, des del camió es va dirigir a aquella mare angoixada i li va dir: «No ploris. El teu fill no morirà.» Es tragué un bloc de notes i va escriure una recepta. «Dóna al teu fill aquesta medecina», li va aconsellar el doctor. «I prega. Déu t'ajudarà.»

Passades unes hores, mentre el doctor Mullerat i els cinc fills d'Arbeca eren assassinats i cremades les despulles en un camp al costat de la carretera de les Borges Blanques, en una llar humil, un jovenet recobrava la salut i era testimoni que Déu beneeix els pobles a través dels màrtirs de la fe.

«Déu beneeix els pobles a través dels màrtirs de la fe»

Paraula i vida

El finançament de l'Església

Lluís Martínez Sistach
Cardenal, arquebisbe
de Barcelona

El 17 de novembre celebrem la Jornada de Germanor i Dia de l'Església diocesana. És l'únic dia a l'any que es fa als temples una col·lecta destinada a cadascuna de les Esglésies locals o diocesanes. Aquest any s'ha escollit per aquesta jornada un lema molt suggeridor, «L'Església amb tothom, al servei de tothom», per tal de mostrar dues idees importants.

D'una banda, que l'Església es relaciona amb totes les persones i totes les institucions. L'Església és enmig del món i, per tant, és aquí on està cridada a realitzar la seva missió evangelitzadora. D'altra banda, es vol expressar que la manera com l'Església està present en la societat és servint.

El missatge de Jesús en aquest aspecte és molt clar. Ell és el Servent que dona la vida per tota la humanitat i en el darrer sopar que celebrà amb els seus deixebles ens donà l'exemple de posar-se a servir rentant-los els peus i dient: «Qui vulgui arribar a ser gran entre vosaltres serà el vostre servent, així com el Fill de l'home no ha vingut pas a ser servit, sinó a servir i a donar la seva vida en

rescat per una multitud.» Realment, es pot dir que una Església que no serveix, no serveix per a res. El papa Francesc no es cansa de dir que l'Església catòlica ha d'estar lliurada al servei de la societat, especialment dels més pobres. En la missa final de la recent Jornada Mundial de la Joventut, que presidí ell mateix a Rio de Janeiro, va resumir el seu missatge als joves amb aquestes tres paraules: «Aneu, sense por, per servir.» La vida de Jesús —ens va dir— és una vida per als altres, és una vida de servei. I ens recordà que, seguint aquestes tres paraules, aquell que evangelitza és també evangelitzat; la persona que transmet l'alegria de la fe rep encara més alegria. Amb les nostres limitacions, desitgem ser fidels a aquesta vocació de servei. L'arxidiòcesi de Barcelona s'esforça per posar-se al servei de la societat en els àmbits religiós, pastoral, educatiu, cultural i d'ajuda material. En aquests moments d'una dura i perllongada crisi econòmica, augmenta el nombre de persones que es veuen abocades a una situació de pobresa. És cert que en la nostra societat constatem un desvetllament de

la solidaritat per part de moltes institucions, civils i religioses, que constitueixen el tercer sector social. Aquest fet és un gran motiu d'esperança i fa que tota la societat senti la responsabilitat d'ajudar les persones que més pateixen les conseqüències de la crisi. La nostra diòcesi té també necessitats econòmiques per fer que els nous barris disposin d'Església i de locals per a les activitats pastorals, com la catequesi. Recentment, ho hem pogut fer a Torre Baró i Ciutat Meridiana. Per això us demano la vostra aportació econòmica, ja sigui en la col·lecta que es fa en aquesta jornada de "Germanor", ja sigui mitjançant les subscripcions periòdiques en favor de l'Església. Amb aquesta generositat, els membres de la comunitat diocesana estan contribuint a fer una tasca important, especialment necessària en les circumstàncies presents. Aprofito la celebració d'aquesta jornada per agrair-vos de tot cor la vostra col·laboració humana constant, sobretot en la forma del treball voluntari, i també l'econòmica, en les moltes necessitats de l'Església diocesana de Barcelona.

Als quatre vents

Germanor

Als sacerdots —i el mateix em passa a mi com a arquebisbe— no ens agrada gaire haver de parlar de necessitats econòmiques de l'Església i apel·lar a la generositat dels fidels. A ningú no li agrada demanar i no ho fariem si no fos una necessitat. Com que es necessiten mitjans per a cobrir unes despeses indispensables, l'Església ha establert, per al tercer diumenge de novembre, una jornada anomenada Germanor o Dia de l'Església diocesana en què es fa una crida perquè sigui possible mantenir amb dignitat les persones i llocs de culte; també per poder continuar prestant l'impagable servei als més necessitats, a través d'organitzacions com Càritas o Mans Unides. I per conservar el patrimoni, fruit, la majoria de vegades, de generoses donacions, del manteniment de les quals som responsables.

En aquesta jornada els fidels aporten donacions perquè siguin distribuïdes d'acord amb les neces-

sitats de conjunt de la nostra arxidiòcesi. Aquesta activitat de solidaritat entre fidels de circumscripcions parroquials o territorials s'ha mantingut des dels començaments del cristianisme. Es basa en el fet que, en una actitud cristiana, no hi cap l'egoisme ni individual ni de grup. Només cal llegir les cartes de sant Pau a les Esglésies per veure amb quin ànim afronta demanar a unes que ajudin unes altres que es troben amb més necessitat, establint com una mena de vasos comunicants en què la dignitat humana mai no quedi afectada per manca de recursos i sigui garantida sempre entre els deixebles de Crist. En els Fets dels Apòstols (11,29-30) sant Lluc subratlla la comunió entre l'Església d'Antioquia, més rica, i la de Jerusalem, més pobra. Diu: «Els deixebles d'Antioquia determinaren d'enviar un ajut, cadascú el que pogués, als germans residents a Judea. Així ho van fer i, per mitjà de Bernabé i de Saule, l'ajut va arribar

als qui presidien la comunitat de Jerusalem.» L'aportació, en aquell temps i també ara, ha de ser proporcionada «a cadascú segons les seves possibilitats». Aquesta és la mesura de la generositat. No es tracta d'una propina, sinó d'una donació en la mesura del que podem lliurar i de l'amor que tenim a l'Església diocesana. No pensem, però, que aquesta jornada de Germanor té un significat únicament pràctic d'aconseguir uns mitjans econòmics que permetin cada cop més l'autofinançament de l'Església. És també signe d'unitat. Com diu sant Pau en la primera carta als Corintis (10,17): «El pa és un de sol, i per això nosaltres, ni que siguem molts, formem un sol cos, ja que tots participem d'aquest únic pa.» Amb la seguretat ja que comprendreu bé el sentit d'aquesta jornada, us animo a viure en unitat i generositat amb tots els nostres germans en Crist.

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Primat

La Bona Notícia també a internet
www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

LA COMUNITAT FILIPENSE DE L'ESCOLA NOSTRA SENYORA DE LURDES ESTÀ GUARDONADA AMB EL MEMORIAL CASSIA JUST

Educar la mirada interior

Carme Munté

Són tres quarts de nou del matí en un carrer de Barcelona. Cotxes aturats a la Via Augusta i pares i mares portant nens i nenes a l'escola. Petons de comiat. Res gaire diferent del que passa a primera hora del matí a tots els pobles i ciutats del país. Amb tot, l'Escola Nostra Senyora de Lurdes, de la comunitat de religioses de Sant Felip Neri, ens depara alguna sorpresa.

Els 440 alumnes d'Infantil i Primària comencen la jornada fent una sessió d'interiorització. Durant un quart d'hora, nens i nenes de 3 a 12 anys fan un seguit d'exercicis de relaxació, estiraments, concentració, automassatge, moviment i respiració conscient, meditació, visualització... Amb quin objectiu? Doncs amb l'objectiu que els nens i nenes facin un recorregut de fora a dins, és a dir, des de la part física fins a la part espiritual.

En un ambient ple d'estímuls i de canvis, que empeny a mirar cap enfora, la comunitat filipense de l'Escola Nostra Senyora de Lurdes considera important educar la mirada interior, amb exercicis i amb espais de silenci que permetin harmonitzar el cos, la ment i les emocions; que proporcionin motius que convidin a sostenir l'atenció: exercicis de relaxació i consciència corporal, respiració conscient, receptivitat i percepció dels sentits...; que desenvolupi la capacitat d'admirar-se, de sorprendre's i d'interrogar-se; que ajudi a experimentar l'espai interior, intuïtiu i misteriós que hi ha en tot ésser humà.

Fa més de 25 anys que a l'escola es duen a terme aquestes sessions d'interiorització. És un bagatge tan important per a tota la vida, que els exalumnes que visiten l'escola no s'estan d'escriure a la pissarra un missatge ben eloqüent adreçat als alumnes actuals: «Aproveu la interiorització.»

Les tècniques d'interiorització, a més, no es limiten al primer quart d'hora de la jornada, sinó que s'empren sempre que cal. En moments de conflicte amb un company, quan un alumne torna del pati i arrossega moments de ràbia continguda, se'l convida a asseure's, respirar, prendre consciència de la ràbia, verbalitzar-la i domesticar-la. Convé fer algun exercici perquè, si hi ha alguna emoció flotant en l'ambient, pugui trobar-se el seu lloc i asserenar-se.

La pràctica de la interiorització a l'escola, liderada per la comunitat religiosa, ha tingut com a conseqüència la necessitat de formació del professorat i l'elaboració de materials base. Aquests materials són apunts d'ús intern, i contenen una guia pràctica amb una àmplia proposta d'exercicis organitzats per

apartats i la justificació teòrica d'aquests apartats.

D'altra banda, a la casa d'espiritualitat Sant Felip Neri, també de les filipenses, al barri Tres Torres de Barcelona, es fan cursos i tallers amb aquesta finalitat i oberts a mestres d'altres escoles: www.casaespiritualitatsfneri.com.

Perquè, de fet, són moltes les escoles cristianes que actualment treballen per introduir els exercicis d'interiorització a les aules i que han demanat ajuda a la comunitat filipense.

Integrant psicologia i espiritualitat

La comunitat filipense de l'Escola Nostra Senyora de Lurdes ha estat guardonada amb el III Memorial Cassia Just de la Generalitat de Catalunya, que es lliurarà el 26 de novembre.

«Tenim un Jo Transcendent, al qual s'accedeix a través de determinats exercicis d'interiorització»

El veredicté ha valorat la pràctica diària dels exercicis d'interiorització, l'ensenyament de la cultura religiosa a tot l'alumnat, l'arrelament de les germanes filipenses a Catalunya i l'obertura al seu entorn, tot posant casa seva a disposició d'iniciatives diverses en l'àmbit cívic, pedagògic i cultural. La iniciativa de presentar la comunitat al guardó ha estat de l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes, un fet, aquest, que posa en

relleu l'estimació, la simbiosi i les sinergies que s'han creat entre tota la comunitat educativa.

Actualment, la comunitat de l'escola Nostra Senyora de Lurdes està formada per deu germanes: Encarnació de Santiago, María Jesús Flórez, Montserrat Inglada, María del Carmen Calo, Julia Tejerina, Candelaria Díez, Petra Aparicio, Berta Meneses, Pilar Utrilla i Teresa San Miguel. De procedències i tarannàs diferents, tenen una relació de comunitat que s'ha consolidat amb els anys i que es remunta a la dècada dels 60-70.

Aleshores, eren un grup de religioses joves en període de formació. La seva formadora era la Gna. Maria Raimunda

Estil-les, dona intuïtiva, oberta i profundament espiritual que va obrir camins de renovació humana i religiosa a la comunitat. També va impulsar la renovació pedagògica de l'Escola Nostra Senyora de Lurdes, que havia estat fundada l'any 1880 per Gertrudis Castanyer, fundadora a Mataró de la congregació de Religioses Filipenses juntament amb el seu germà Marc. El patró de la congregació és sant Felip Neri.

En aquells anys de canvis socials i eclesials, i guiades per la Gna. Estil-les, aquelles joves religioses van introduir-se en el pensament de teòlegs, filòsofs i pensadors com Pierre Teilhard de Chardin, Dietrich Bonhoeffer, Thomas Merton, Roger Schutz, Antoni Blay... i van entrar en contacte amb la psicoanàlisi.

Eren temps en què l'única comunitat religiosa que practicava la psicoanàlisi, segons coneixien per la premsa, era la comunitat de monjos benedictins de Cuernavaca (Mèxic) i realment, segons explicaven, la psicoanàlisi els portava a sortir a poc a poc del convent.

«La nostra experiència va ser diferent», expliquen les religioses de la comunitat, «la consciència es va anar desidentificant del jo per identificar-se amb l'un mateix, amb allò que som de debò i que estem cridats a ser». «Hem experimentat», prossegueixen, «que quan la consciència es torna silenciosa i escolta (escolta els pensaments, reviu les emocions, els missatges dels somnis...), l'inconscient profund parla, i d'aquest escoltar-parlar, unió de superfície i profunditat, brollen noves energies, nous paradigmes. La consciència s'expandeix sense fronteres».

Aquest treball va repercutir indubtablement no només en la maduresa individual sinó en la manera de relacionar-se com a comunitat i també amb alumnes

DE LURDES HA

errior

«Les diverses religions apunten a l'experiència d'una Realitat que transcendeix la realitat immediata i tangible»

i professors. Durant algun temps van tenir reunions periòdiques de grups de professors amb una psicoanalista en què prenien consciència i analitzaven principalment les emocions que experimentaven en la relació amb els alumnes. «Aquest treball», afirmen, «va ser clau en la manera d'enfocar conflictes i crear un ambient escolar sa i profundament humà».

Encara es va obrir un nou horitzó: els camins espirituals d'Orient com el ioga, la meditació zen... Les religioses sentien que era necessari incorporar el cos a l'experiència profunda i va ser així com van començar a participar en sessions de ioga i van contactar amb persones cristianes que practicaven la meditació-contemplació silenciosa.

La base d'aquest treball de la interiorització la troben en el pensament d'homes com el Dr. Roger Vittoz o el psicòleg italià Roberto Assagioli, metge psiquiatre, creador de la Psicòsintesi. Diu Assagioli que «si bé no podem negar que en l'ésser humà existeix un soterrani, l'inconscient, tampoc no podem negar que existeix un terrat, l'inconscient superior o supraconscient».

«En el seu diagrama, Roberto Assagioli descriu el cos físic, l'emocional i el mental, àmbits que sempre hem treballat amb els nostres alumnes a través de la relació personal i de les classes de tutoria», expliquen les religioses, «però ell insisteix també que és molt important saber que tenim un Jo Superior, un Jo Transcendent, al qual s'accedeix a través de determinats exercicis d'interiorització».

Participant en la renovació pedagògica

La renovació pedagògica a Catalunya que es va començar a gestar en temps de la dictadura va trobar en la comunitat de religioses filipenses i especialment en Maria Raimunda Estil·les una gran col·laboració. Tant és així que el juliol del 1966, l'Escola Nostra Senyora de Lurdes va acollir la primera Escola d'estiu Rosa Sensat.

«En aquest sentit pedagògic, vam adonar-nos que, des de la comunitat, havíem de tenir el màxim interès per adreçar-nos als alumnes en la seva llengua i per potenciar l'ensenyament de la història del país i dels seus costums i tradicions», expliquen les religioses filipenses. És significatiu que en aquell moment, de gairebé una vintena de germanes, només n'hi havia tres de catalanes. Es van posar en contacte amb alguns amics com Mn. Josep Dalmau, Fèlix Martí..., que les van ajudar a conèixer la cultura del país. «I vam començar a escriure "Apunts" d'Història

de Catalunya, d'Història de Barcelona, entre d'altres, ja que volíem que els nostres nens i nenes coneguessin també les seves arrels a través de l'escola», expliquen les religioses.

Així mateix, van començar a celebrar les principals festes tradicionals del calendari català, «sabent que són font de cultura i d'arrelament dels pobles, tot i que feia temps que havien estat prohibides». Se celebren, doncs, les festes tradicionals catalanes i, a més, s'hi incorporen els balls i els cants tradicionals com les caramelles o les sardanes.

Després de les primeres estades comunitàries a Taizé, van transformar la capella a l'estil d'aquesta comunitat. «Així, vam emmoquetar la sala i substituir els bancs per banquetes i coixins que ens permetien asseure'ns a terra. Vam dissenyar un altar i un sagrari molt simples, de fusta, i vam posar algunes icones, com la creu de sant Francesc, la Mare de Déu de Vladimir... La il·luminació podia ser intensa en els moments de pregària comuna i molt tènue en els moments de silenci i de recolliment. Les espelmes, l'encens... ajudaven a crear un ambient que ens duia al silenci, a la profunditat.» També han creat un espai de silenci per al professorat.

Nens i nenes autèntics

L'Escola Nostra Senyora de Lurdes té una simbologia pròpia per explicar el seu projecte pedagògic: és el Model Estil·les. El símbol és una flor. Les arrels d'aquesta flor són filipenses; al centre trobem els nens i nenes, i els quatre pètals són nens que es coneixen, saben, respecten i són creatius. En aquest sentit de l'art i la creativitat, es fomenten les arts plàstiques, l'expressió corporal a través de l'educació física, del teatre, de la dansa i de la música.

L'escola no imparteix l'assignatura de Religió Catòlica, sinó de Cultura Religiosa, una àrea comuna i obligatòria

per a tot l'alumnat i un bagatge que tota escola hauria d'impartir. La comunitat entén la cultura religiosa com un àmbit del coneixement i l'experiència que, partint de la fe cristiana, s'obre a les altres confessions religioses. «En el fons, les diverses religions, amb diferents llenguatges, apunten a la mateixa cosa: l'experiència d'una Realitat que transcendeix la realitat immediata i tangible», diuen les religioses.

Un altre aspecte que l'escola Nostra

Senyora de Lurdes de Barcelona ha cuidat és la missió compartida amb els seglars. De fet, és la primera de la congregació, a Espanya, en què la direcció pedagògica és a càrrec d'una seglar: Mireia Trias, mestra que va venir a l'escola fa uns quants anys a fer les pràctiques de magisteri i es va quedar atreta pel tarannà i esperit de l'escola. Una mostra més que aquesta comunitat continua obrint i experimentant nous camins.

PROMOCION ESPECIAL !!! PAPA FRANCISCO

Exclusivas imágenes elaboradas en autentica Madera de Olivo de Tierra Santa con incrustaciones de Tierra de Jerusalén y Agua del Río Jordán. Con Certificado de Autenticidad y Origen

Código 844 Medidas 14 x 8.5 cm
€ 49.90

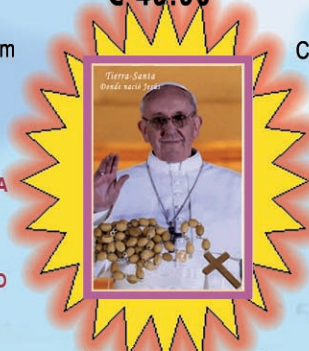

Código 24 Medidas 15 x 7.5 cm
€ 49.90

Código 848 Medidas 17 x 10 cm
€ 49.90

DIRECTAMENTE DE TIERRA SANTA
EN 7 DIAS A SU DOMICILIO
INCLUYE COSTO DE ENVIO A
A CUALQUIER PARTE DEL MUNDO

PROMOCION ESPECIAL
Regalo por Compras superiores a € 99
Autentico Rosario de Tierra Santa valor € 39

Compras y pagos directamente por PAYPAL a
info.tierrasanta@gmail.com

Garantiza: www.tierra-santa.com/garantia.htm

Tel. 00 972 9 7650872 - ISRAEL

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIA 1)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 1)

NOVEMBRE

17. DIUMENGE

Diumenge XXXIII de durant l'any, Verd. Lectures: Malaquies 4,1-2a / Salm 97 / 1 Tessalonicencs 3,7-12 / Lluc 21,5-19
SANTORAL: Gregori Taumaturg, b.; Hug de Lincoln, b.; Isabel d'Hongria; Iscle i Victòria, mr.

18. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 1,11-16.43-45.57-60.65-67 / Salm 118 / Lluc 18,35-43. O bé: *Dedicació de les basíliques dels sants Pere i Pau* (ML), Blanc. Barcelona: **Dedicació de la catedral** (S), Blanc.
SANTORAL: Aureli, mr.; Romà, mr.

19. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 6,18-31 / Salm 3 / Lluc 19,1-10
SANTORAL: Abdies, prof.; Crispí, b.; Faust, diac. i mr.

20. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 7,1.20-31 / Salm 16 / Lluc 19,11-28. Sant Feliu de Llobregat: *Beata Isabel Ferrer Sabrià* (ML), Vermell.
SANTORAL: Benigne, b. i mr.; Octavi i Adventor, mr.; Silva, vg. i mr.

21. DIJOUS

La Presentació de santa Maria (MO), Blanc. Lectures: 1 Macabeus 2,15-29 / Salm 49 / Lluc 19,41-44
SANTORAL: Gelasi I, p.; Honori, Eutiqui i Esteve, mr.

22. DIVENDRES

Santa Cecília (MO), Vermell. Lectures: 1 Macabeus 4,36-37.52-59 / Salm 1 Cròniques 29 / Lluc 19,45-48
SANTORAL: Filemó i Àpia.

23. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 6,1-13 / Salm 9 / Lluc 20,27-40. O bé: *Sant Climent I* (ML), Vermell; *Sant Columbà* (ML), Blanco.
SANTORAL: Lucrècia, vg. i mr.; beat Miquel-Agustí Pro, prev. i mr.

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

No quedarà pedra sobre pedra en aquest mur del temple

El turisme no és cosa d'avui. Es dissimula darrere grans peregrinacions amb motiu de festes religioses. Avui en tenim un precedent del temps de Jesús. Ens trobem a Jerusalem, per les festes de Pasqua. Jesús es veu envoltat d'una munió immensa de pelegrins vinguts de tota la diàspora jueva que, per cridar la seva atenció, li «anaven dient a propòsit del Temple que amb pedres precioses estava adornat i ofrenes votives». Ell els digué: «Això que esteu contemplant, vindran dies en què no deixaran pedra sobre pedra en el mur, aquí, que no sigui enderrocada» (Lc 21,5-6). Una petita variant, conservada tan sols pel còdex Beza i algunes versions llatines molt antigues, m'ha transportat al *Mur de les Lamentacions* on vam fer una experiència semblant. Lluc, que escriu després de la destrucció del Temple de Jerusalem pels romans l'any 70, ja ho va poder comprovar. Tot respectant la predicció de Mc 13,2 que transcriu fidelment, ha afegit a dretcient «en el mur, aquí», cridant ell al seu torn l'atenció del summe sacerdot Teòfil que ha contemplat el Temple enderrocant i a qui tan sols queda la lleu esperança de lamentar-se davant un pany de mur que ha restat dempeus. Joan ja ho havia expressat, quan la samaritana es queixava a Jesús perquè els jueus els retreien que s'havia d'adorar Déu a Jerusalem i no en el mont Garizim: «Creu-me, dona, arriba l'hora en què, ni en aquesta muntanya, ni a Jerusalem adorareu el Pare... arriba l'hora, i ja és ara, en què els adoradors veritables adoraran el Pare en esperit i veritat» (Jn 4,20-23). És una «hora» que va arribant al llarg de l'espai i el temps i que la perceben els qui han fet l'experiència que l'Esperit de Déu no té necessitat ni de temples ni de sacrificis. Però nosaltres, després de la desfeta del 36, seguim construint-li temples, sense adonar-nos que els temps estan canviant vertiginosament i que Déu és present «arreu» i té un «lloc» a l'interior dels qui l'adoren de debò.

Lectures bíbliques

Diumenge XXXIII de durant l'any

Lectura primera

Ml 3,19-20a

Per a vosaltres sortirà el sol de la felicitat

Lectura de la profecia de Malaquies:

Vindrà aquell dia abrusador com una fornall. Tots els orgullosos i els injustos seran igual que rostoll, i aquell dia, quan arribi, els incendiarà, no en deixarà ni l'arrel ni la tija, diu el Senyor de l'univers. Però per a vosaltres, que venereu el meu nom, sortirà el sol de la felicitat, i els seus raigs seran saludables.

Salm responsorial

97

Canteu al Senyor les vostres melodies, canteu-li al so de les cítares; aclameu el rei, que és el Senyor, amb trompetes i tocs de corn.

R. Ve el Senyor a judicar amb raó tots els pobles.

Bramula el mar amb tot el que s'hi mou, el món i tots els qui l'habiten; tots els rius aplaudeixen, i aclamen les muntanyes, en veure que ve el Senyor a judicar la terra. **R.**

Judicarà tot el món amb justícia, tots els pobles amb raó. **R.**

Lectura segona

2Te 3,7-12

Qui no vulgui treballar, que no mengi

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica:

Germans, ja sabeu què heu de fer si voleu imitar-nos. Entre vosaltres no vivíem mai desvagats, i a

ningú no demanàvem de franc el pa que menjàvem, sinó que ens escarrassàvem treballant nit i dia per no afeixugar ningú dels vostres. No és que no tinguem dret a la nostra mantenció, però volíem donar-vos un exemple amb la nostra vida, perquè vosaltres l'imitéssiu. Recordeu que quan érem entre vosaltres us repetíem aquesta regla: «Qui no vulgui treballar, que no mengi.» Us escrivim això perquè sentim dir que alguns de vosaltres viuen desvagats i, a més de no treballar, es posen on no els demanen. A tots aquests, els ordenem i els recomanem en nom de Jesucrist, el Senyor, que treballin en pau per guanyar-se el pa que mengen.

Al-leluia

Lc 21,38

Alceu el cap ben alt perquè molt aviat sereu alliberats

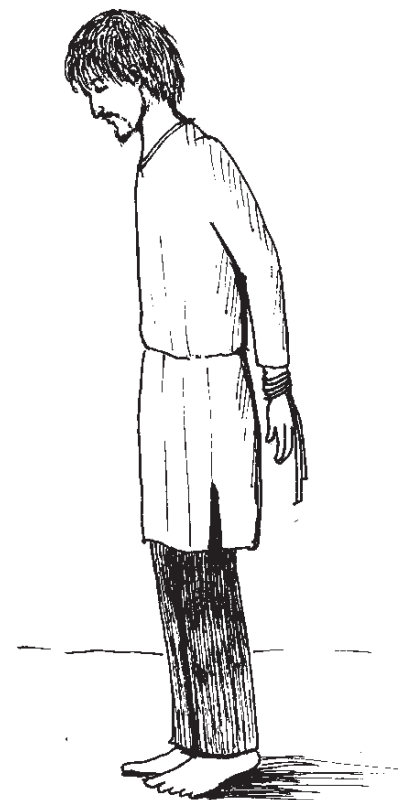
Evangeli

Lc 21,5-19

Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc:

En aquell temps, alguns parlaven del temple, fent notar les seves pedres magnífiques i les ofrenes que el decoraven. Jesús digué: «Això que veieu, vindran dies que tot serà destruït: no quedarà pedra sobre pedra.» Llavors li preguntaren: «Mestre, quan serà tot això i quin senyal anunciarà que està a punt de succeir?» Jesús respongué: «Estigueu alerta, no us deixeu enganyar, perquè vindran molts que s'apropiaran el meu nom. Diran: "Sóc jo", i també: "Ja arriba el moment." Deixeu-los estar; no hi aneu, amb ells. I quan sentireu parlar de guerres i de revoltes, no us alarmeu. Això ha de succeir primer, però la fi no vindrà de seguida.» Després els deia: «Una nació prendrà les

Gloria Monés

armes contra una altra, i un regne contra un altre regne. Hi haurà grans terratrèmols, fams i pestes pertot arreu, passaran fets espantosos i apareixeran al cel grans senyals d'amença. Però abans de tot això se us enduran detinguts, us perseguiran, us conduiran a les sinagogues o a les presons, us presentaran als tribunals dels reis o als governadors, acusats de portar el meu nom. Serà una ocasió de donar testimoni. Feu el propòsit des d'ara de no preparar-vos la defensa: jo mateix us donaré una eloqüència i una saviesa, i cap dels vostres acusadors no serà capaç de resistir-la o de contradir-la. Sereu traïts fins i tot pels pares, pels germans, parents i amics, en mataran alguns de vosaltres, i sereu odiats de tothom pel fet de portar el meu nom. Però no es perdrà ni un dels vostres cabells. Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida.»

«Jerusalem, ciutat ben construïda»

Pere Tena

Bisbe auxiliar emèrit
de Barcelona
peretenagarriga@gmail.com

La referència a Jerusalem en la litúrgia

Molt sovint, a la Litúrgia de les hores sobretot, però també en altres celebracions litúrgiques, trobem referències a Jerusalem, la ciutat «on Déu volgué residir» (vegeu salm 131, sobre el trasllat de l'arca de l'aliança en temps de David, v. 13-14). És normal que això succeeixi atès que els salms que cantem són els salms que es cantaven a Jerusalem, o cantaven la sort de Jerusalem, la seva història, la seva desolació en un cert temps... La tradició de respecte i devoció per Jerusalem i pel Temple, que és «la casa del Senyor», la rebem els cristians com a pregària inspirada que és, per l'Esperit Sant.

I, tanmateix, no cantem aquests textos exactament amb el mateix sentit que els canten els jueus. El nostre pelegrinatge no s'encamina a la ciutat terrenal de Jerusalem, sinó a la ciutat celestial, d'on som ja ciutadans pel baptisme (vegeu prefaci de Tots Sants). La Jerusalem del cel, com diuen els textos del Nou Testament, és la nostra mare en la filiació divina. D'aquí ve que parlar de Jerusalem es converteixi en parlar de les «mares» en la fe: Maria i l'Església, i això es verifica especialment en les festes de la dedicació de les esglésies i en les celebracions marianes. Quan nosaltres diem Jerusalem, diem Església, Maria, i tota ànima fidel.

El salm 121 / 122, un clàssic de Jerusalem

Entre els salms que la Bíblia cataloga com de «pelegrinatge», el salm 121 (hebreu 122) és clàssic per la seva espontaneïtat i frescor. És dels salms més freqüents en la litúrgia, especialment a les Vespres; aquesta hora de pregària evoca el terme del pelegrinatge terrenal, i alhora la lloança celestial que no coneix la posta del sol. És un salm que respira l'alegria de la visita a Jerusalem, l'entrada a la ciutat, amb la casa del Senyor, és a dir, el Temple, com a terme. De fet, el salm parla gairebé indistintament de Jerusalem i del Temple, perquè la glòria de la ciutat es concentrava en ser el lloc on hi havia la casa del Senyor. En això hi trobem ja una perfecta aplicació litúrgica de la imatge: també la glòria de l'Església consisteix en ser esposa de Crist, i la de Maria és la seva maternitat divina, i la de l'ànima fidel la de ser temple de l'Esperit.

El paràgraf central del salm exposa els motius de la lloança i de l'alegria de trobar-se a Jerusalem: la bellesa i harmonia ciutadanes, la litúrgia del Temple com a renovació permanent de l'Aliança, l'establiment de justícia entre els habitants d'Israel. Seria fàcil comparar punt per punt aquestes característiques amb les que el Ritual de dedicació de les esglésies demana per tal que aquests edificis compleixin la seva missió: la bellesa de la construcció i l'acolliment a les assemblees i a les persones en particular, el lloc de la Paraula

proclamada i comentada, de l'Eucaristia, misteri de la Nova Aliança, i els altres sacraments; el lloc de reconciliació i d'asil.

Segueix un paràgraf dialogat, en el qual es proposen les intencions que ha de tenir en compte el pelegrí quan arriba a Jerusalem. Bàsicament, es tracta que desitgi per Jerusalem ser allò que el seu nom indica: ciutat de pau. La pau demana seguretat interna entre els ciutadans, que només en l'amor mutu pot establir-se; demana també seguretat enfront dels qui volguessin assaltar el que li proposen, i s'adreça als germans i amics —els ciutadans de Jerusalem— desitjant-los la pau, i motivant una vegada més aquest desig en la reverència a la casa del Senyor.

El dia 18 de novembre és el dia de l'aniversari de la dedicació de la catedral de Barcelona, i de la dedicació de les basíliques de Sant Pere i de Sant Pau, a Roma. A l'hora de Vespres, tal com correspon, cantarem aquest salm, admirant-nos de la bellesa que Crist ha concedit a la seva Església, bellesa que traspua en les construccions harmonioses, però que esclata encara més en l'harmonia de la comunió dels sants. I desitjarem la pau a l'Església, a tots els germans i amics; pau interior en la fe i en la caritat, en la llibertat dels fills de Déu i el respecte, i pau exterior, alliberament de les persecucions i de les calúrnies. I desitjarem per a l'Església, que és la casa del Senyor, el nostre Déu, l'abundor dels béns celestials.

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Beat Miquel Agustí Pro

- ✓ Nascut a Guadalupe, Mèxic, l'any 1891
- ✓ Jesuïta que va reconfortar els catòlics durant la revolució mexicana
- ✓ Va morir màrtir l'any 1927
- ✓ Beatificat el 1988 per Joan Pau II

Aquest beat mexicà va sentir sempre molt de prop els greus problemes socials del seu país. Quan se li va despertar la crida religiosa va entrar a la Companyia de Jesús per la tradició jesuítica d'unir contemplació i acció, interiorització i acció social.

Després de formar-se durant un temps a Mèxic, els seus superiors el van enviar a completar els estudis a l'estranger, primer a Nicaragua i més tard a Espanya i Bèlgica. Finalment, va ser en aquest darrer país on va ser ordenat prevere el 1925. Malgrat la violència anticlerical que vivia el seu país natal amb l'anomenada revolució mexicana, el beat Miquel Agustí Pro hi va tornar per dur a terme el seu apostolat. Sovint vestit amb roba de carrer per passar desapercebut als ulls de les autoritats, visitava d'incògnit les famílies que li ho demanaven i celebrava l'Eucaristia. Després de dos anys d'actuar d'amagat, el 1927 va ser acusat falsament de participar en un complot per assassinar un polític revolucionari i va ser afusellat. Als funerals hi van assistir unes 20.000 persones, xifra que dona una idea de l'estimació que s'havia guanyat per part del poble fidel.

Programació prevista dels viatges del 2014

ETIÒPIA

Del 12 al 24 de gener 2014

Celebració de l'Epifania-TIMKAT- a la Jerusalem africana-LALIBELA

CRISTIANISME ETIOP

XINA

Del 10 al 18 de març

9 dies per la tradició d'un imperi mil·lenari on els màxims exponents són Pequín i Xian, fins a arribar a Xangai, la metròpoli més futurista de l'Extrem Orient. Mossèn i guia acompanyant des de Barcelona.

Finals ABRIL — **PEREGRINACIÓ A FÀTIMA I NORD PORTUGAL**

12-19 MAIG — **PEREGRINACIÓ A POLÒNIA**
(Ruta de Joan Pau II)

17-24 JUNY — **PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA**

JUNY — **SICÍLIA i MALTA** La magna Catalonia

6-13 JULIOL — **NORUEGA**

4-15 AGOST — **ARMÈNIA**
Un poble marcat per la fe

18-30 AGOST
ETIÒPIA. TRIBUS i CRISTIANS DEL SUD

2a Quinzena SETEMBRE — **NEPAL**

OCTUBRE — **PEREGRINACIÓ A CUBA**
Santuari de la Verge da la Caritat del Cobre i ruta cultural en homenatge als indians

NOVEMBRE — **ÍNDIA AMB GOA**

DESEMBRE — **PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA**

BERLÍN IMPERIAL

Del 7 a l'11 d'abril

Escapada cultural

Barcelona

Entitats cristianes pel Dret a Decidir

Gairebé seixanta associacions presenten a la presidenta del Parlament un manifest per l'autodeterminació

Joan Piñol
Barcelona

Un total de 55 entitats cristianes de Catalunya han donat suport al Pacte Nacional pel Dret a Decidir. El dijous 31 d'octubre, representants d'aquestes associacions, van lliurar a la presidenta del Parlament, Núria de Gispert, el manifest conforme s'adherien a la resta d'entitats catalanes favorables al dret a decidir. Entre les entitats que s'han sumat al Pacte pel Dret a Decidir hi ha la Fundació Joan Maragall, Justícia i Pau, l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes, l'editorial Claret i la Federació de Cristians de Catalunya.

La presidenta del Parlament va elogiar l'adhesió d'aquestes entitats perquè, va dir, «poden aportar molt perquè el dret a decidir no és només feina dels partits sinó també de la ciutadania organitzada». El Pacte Nacional és el text elaborat per l'expresident del Parlament, Joan Rigol, que es va fer públic el 16 de setembre i reclama la celebració d'una consulta sobre la independència. Aquesta declaració és fruit del diàleg entre una quarantena d'associacions de la societat civil entre les quals es troben sindicats, cambres de comerç, organitzacions culturals i partits polítics.

Fonamentat en la Doctrina de l'Església

Les entitats cristianes que s'han adherit al dret a decidir van destacar que «mostren el suport dins de l'Església catalana a la celebració d'una consulta». Igualment, recorden que aquesta adhesió al dret a decidir no comporta cap plantejament polític sobre l'encaix entre Catalunya i Espanya. «No prefigura cap opció concreta com a cristians en la resposta que adopti finalment cada cristià a nivell personal», afirma el text de l'adhesió. A més, sostenen que el suport a l'autodeterminació és conseqüència directa de la Doctrina Social de l'Església. «La reclamació d'una consulta es fonamenta també en el pensament social de l'Església amb l'afirmació del poble com a subjecte de l'autoritat política i el reconeixement dels drets dels pobles entre els quals el de l'autodeterminació», expliquen les entitats. Els firmants recorden el document *Arrels cristianes de Catalunya*, elaborat per la Conferència Episcopal Tarraconense l'any 1985. Posteriorment, l'any 2011, els bisbes de la Tarraconense van reafirmar el seu posicionament sobre la qüestió nacional amb la carta pastoral *Al servei del nostre poble*.

El manifest també esmenta les declaracions d'alguns bisbes catalans més recentment. Per exemple, el bisbe de Girona, Francesc Pardo, reclamava des del *Full Parroquial* del 8 de setembre «conèixer l'opinió real de la majoria dels ciutadans de Catalunya que temin el deure i el dret de manifestar la pròpia opinió i decisió en qüestions

importants». De la mateixa manera, el bisbe de Solsona, Xavier Novell, també es va mostrar favorable al reconeixement del dret a l'autodeterminació de Catalunya. El prelat afirmava que és «àmpliament majoritària la voluntat dels ciutadans de Catalunya de decidir el seu propi futur». Alhora, reclamava un acord entre el govern central i la Generalitat que permetés la consulta.

El president de Justícia i Pau a Barcelona, Eduard Ibáñez, va reconèixer durant l'acte les diferències que planteja la qüestió sobiranista entre els catòlics. «Som conscients que és difícil arribar a acords amb els catòlics de la resta de l'Estat però hem de fer un gran esforç de diàleg i pedagogia», va admetre.

Religiosos pel Dret a Decidir

Més enllà de la polèmica suscitada al voltant d'aquest suport al dret a decidir, els firmants no reclamen cap posicionament concret als bisbes. Carles Armengol, portaveu d'una de les entitats firmants —el Grup Sant Jordi—, afirma que «la Doctrina és clara i no sé si cal cap pronunciament més per part dels bisbes catalans perquè ja se n'han fet».

Armengol va destacar que l'adhesió

EDUARD IBÁÑEZ,
Justícia i Pau

«Som conscients que és difícil arribar a acords amb els catòlics de la resta de l'Estat però hem de fer un gran esforç de diàleg»

d'aquestes entitats no es fa per pressionar l'episcopat sinó que sorgeix de les diferents associacions que han decidit fer públic el seu suport al dret a decidir. «No som un moviment ni una organització sinó que hem volgut aplegar les diverses entitats que es volien sumar al Pacte Nacional», conclou. En aquest sentit, va deixar clar que ells no han demanat a ningú que s'afegís al grup sinó que l'actitud va ser passiva. «No s'ha fet publicitat en excés ni hem trucat a cap entitat sinó que simplement hem anat agrupant les adhesions», explica

Armengol. La idea de donar suport al Dret a Decidir va sorgir en una reunió del Grup Sant Jordi que va tenir lloc el 30 de setembre. «Estem molt contents perquè en menys d'un mes hem pogut aplegar una xifra molt significativa d'entitats», reconeix el portaveu.

Entre les persones que van prendre la paraula hi havia la religiosa Montserrat Espinalt, germana vedruna i monja provincial de Barcelona. La Congregació de les Germanes Carmelites Vedruna és una de les entitats que s'ha unit al Pacte Nacional pel Dret a Decidir. La germana es va referir al procés sobiranista i el dret a decidir com un «desig de reconeixement, de llibertat i de justícia que bull entre nosaltres» i els va qualificar de «signes de vida i d'esperança».

Va explicar que l'adhesió de les vedrunes responia a un «compromís col·lectiu en l'exercici d'una democràcia real que ens inclogui a tothom». Tot i així, la germana Espinalt va remarcar que no els mou «cap motivació partidista». Val a dir que aquesta no era l'única religiosa present ja que també hi havia teresianes, els carmelites, els jesuïtes, claretians i maristes. Una de les adhesions al manifest més significatives és, precisament, la de la junta de la Unió de Religiosos de Catalunya amb el seu president, el claretia Màxim Muñoz, al capdavant. Entre els assistents a l'acte també hi havia quatre exconsellers de Convergència i Unió: Antoni Comas, Ignasi Farreras, Oriol Badia i l'esmentat Joan Rigol. Un cinquè, l'exconseller Josep Maria Culler, hi donava suport tot i que no va assistir a l'acte.

Núria de Gispert va voler fer un esment especial a dues personalitats de l'Església fortament vinculades al catalanisme: el bisbe Joan Carrera i el cardenal Vidal i Barraquer. A més, va recordar que «al darrere d'aquestes 55 entitats hi ha milers de persones involucrades a favor del dret a decidir». Tot i les polèmiques, les adhesions encara poden créixer perquè altres entitats es poden sumar a partir d'ara al Pacte Nacional pel Dret a Decidir.

Els protestants, a favor de l'autodeterminació

Coincidint amb aquesta adhesió d'entitats catòliques, els protestants catalans i espanyols també van pronunciar-se sobre aquesta qüestió. L'Església evangèlica espanyola va acordar, en el marc del seu 75è sinode, reconèixer com a principi el «dret a l'autodeterminació». Els protestants es troben reunits a Màlaga per celebrar el sinode que organitzen cada dos anys. Entre diverses qüestions, s'ha tractat també el dret a decidir plantejat per part de l'Església evangèlica de Catalunya. Finalment, el text aprovat pel sinode considera com a principi bàsic els drets humans i, dins d'aquests, «el dret d'autodeterminació dels pobles perquè puguin decidir sobre el seu futur». L'Església evangèlica és una de les denominacions protestants més importants a casa nostra i a Catalunya compten amb 10 centres de culte.

Barcelona

«El bisbe Joan sempre estava disposat a ajudar a qui calgués»

Jordi Breu és autor del llibre «Recordando al obispo Joan Carrera. Un gran hombre de fe»

Eduard Brufau

El dia 3 d'octubre va fer cinc anys exactes de la mort de Mons. Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona. Per recordar-lo, el Memorial Joan Carrera va organitzar un seguit d'actes commemoratius. Un dels integrants del Memorial, Jordi Breu, ha publicat un llibre sobre la vida d'aquesta figura emblemàtica i estimada de l'Església catalana contemporània.

Vostè va conèixer bé el bisbe Joan.

Ell va arribar a la nostra parròquia de Sant Isidre Llauredor de l'Hospitalet de Llobregat l'any 1976, quan jo tenia 13 anys. Llavors ja feia un temps que feia d'escolà amb el rector anterior, Mn. Joan Bonet, i ho vaig continuar sent amb Joan Carrera.

Des del començament el tracte d'ell amb els feligresos va ser proper i familiar. Va ser rector de la parròquia fins al 1991, i durant tot aquest temps per a mi i molta altra gent del barri ell va ser clau per a la nostra formació cristiana i humana. Ell em va confirmar, em va casar i de les darreres coses que va fer com a rector va ser batejar el nostre fill.

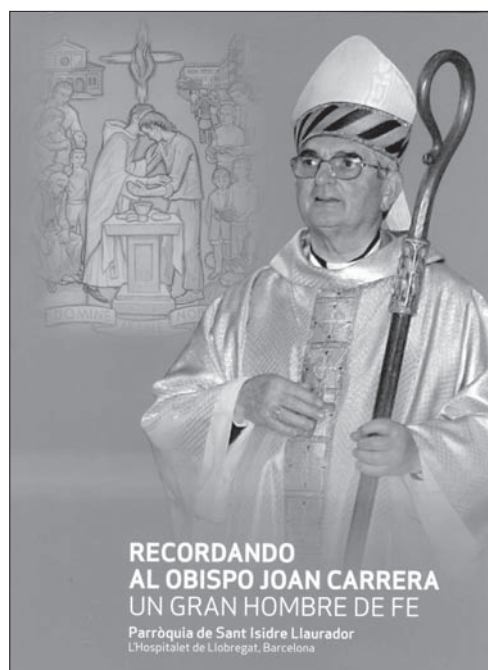
Quina empremta va deixar a la parròquia de Sant Isidre i al barri de Santa Eulàlia?

L'arribada de Mn. Carrera a la parròquia va suposar un impuls molt important per al barri. Una de les grans tasques que va dur a terme va ser relançar el casal dels Àngels, l'escola parroquial fundada per Mn. Bonet. Es preocupava perquè tot funcionés bé, pels alumnes, pels pares, pels professors... Recordo que ell personalment havia anat alguna vegada a Madrid —quan encara no existia el pagament delegat— per recollir els diners per poder pagar els professors i treballadors del centre. Igualment encomiable va ser la tasca de la comunitat de marianes, que s'hi van dedicar amb cos i ànima.

A part, el bisbe Joan també va obrir una residència d'avis i va donar un impuls a la Càritas del barri. La seva gran implicació social va fer que ben aviat fos molt estimat. Una anècdota ho il·lustra bé: a les primeres o segones eleccions municipals, al col·legi electoral una senyora buscava entre les paperetes la llista del rector, perquè estava convençuda que seria el millor alcalde per a la ciutat.

Què destacaria de la manera de ser del bisbe Joan?

Era una persona molt humil i senzilla, que practicava l'Evangelí, i per això la gent el recorda amb molta estimació. Ell sempre estava disposat a ajudar a qui calgués. A l'escola par-

«L'arribada de Mn. Carrera va suposar un impuls per al barri de Santa Eulàlia»

roquial, per exemple, quan algú no podia pagar ell no dubtava a posar els diners de la seva butxaca. Era capaç d'escriure sobre un personatge públic i reconegut però també sobre persones anònimes, com ara un senyor que va trobar al carrer, a qui va acollir i va fer sagristà fins que va poder tornar al seu poble. La seva proximitat amb tothom era molt valorada.

Als joves sempre ens va escoltar i ens va guiar molt bé. Ens donava aquella mena de consells implícits, suaus, que no t'adonaves que te'ls feia, però que interioritzaves i que tenien un gran efecte; amb ell fèiem revisió de vida sense posar-li aquest nom. Era un home de tarannà conciliador; n'és una bona mostra el fet que quan enguany se li va dedicar la placeta de darrere la parròquia cap partit polític de l'Ajuntament de l'Hospitalet s'hi va negar. Això no sempre passa i diu molt d'ell.

La seva mort devia suposar un cop dur.

Efectivament, els qui l'havíem tractat de prop ho vam sentir molt. Quan va morir amb dos companys que també havien estat escolanets seus, el Jordi Garcia i el Jesús Gandul, vam fundar el Memorial Joan Carrera, perquè vam creure que li havíem de fer un petit homenatge. Primer vam pensar en una cosa d'àmbit par-

roquial i prou, però ens hi vam anar engrescant i vam tenir el suport de moltes persones entre amics i coneguts del bisbe. Així l'octubre passat, quan feia cinc anys de la seva mort, vam organitzar un seguit d'actes com ara la inauguració de la plaça, una missa en record seu, una exposició, una ofrena floral a la tomba, una taula rodona... Tots els actes van aplegar una gran quantitat de persones d'àmbits molt diferents que el van conèixer, i això ens omple d'alegria.

Vist l'èxit estem pensant de donar continuïtat d'alguna manera al Memorial. No era la nostra intenció inicial, però molta gent ens hi està

animant. N'hem parlat també amb el rector actual de la parròquia, Mn. Francesc Prieto, per veure quin format li acabem de donar.

I el llibre és un dels altres fruits del Memorial...

Crec que era necessari per donar a conèixer la figura de Joan Carrera. Més que un treball d'investigació és una petita obra de records personals però compartits, perquè moltes persones de la parròquia que el van tractar s'hi poden sentir identificades. Les fotografies i els documents que hi apareixen volen donar idea d'aquesta implicació del bisbe Joan amb el barri. Actualment s'està preparant una altra biografia molt més extensa i detallada a càrrec de Joaquim Ferrer, antic conseller de Cultura, i Francesc Teruel que segur que també serà un homenatge ben merescut per al nostre difunt rector.

Es diu que el bisbe Carrera hauria connectat bé amb el papa Francesc.

Crec que sí. Si no m'equivoco era al llibre *Què pensa Joan Carrera* on li preguntaven, arran de la mort de Joan Pau II, com creia que havia de ser el Papa. I la definició que ell dóna —un Papa proper, humil i senzill— crec que descriu a la perfecció el perfil del papa Francesc.

Lleida

Festa grossa amb motiu del nou beat Josep Nadal

Bell-lloc d'Urgell ret honor al seu fill màrtir

Jordi Curcó
Bell-lloc d'Urgell

La tarda del 26 d'octubre, el poble de Bell-lloc d'Urgell va celebrar festa grossa amb motiu de la beatificació de Mn. Josep Nadal Guiu, fill del poble i un dels 522 màrtirs del segle XX beatificats a Tarragona el 13 d'octubre.

Festa grossa perquè s'inicià ja a primera hora de la tarda davant l'església, amb una ballada dels gegants del barri de Jaume I de Lleida i del ball de bastons de Montblanc, per tot seguit continuar pels carrers del poble per convidar tothom a gaudir de la festa en honor del nou beat i fill del poble. «Ha estat a propòsit que la celebració tingués també aquest caire popular i de festa major, perquè el poble no oblidés mai aquest dia», digué el rector, Mn. Jaume Melcior. No faltà tampoc un repic de campanes, a càrrec dels Campaners de les Borges Blanques, que recuperaren el so de les campanes de l'església de Bell-lloc, després de molts anys emmudides.

L'acte central fou una solemne eucaristia d'acció de gràcies, celebrada a l'església parroquial de Sant Miquel, amb una nombrosa assistència de bell-lloquins, però també de fidels vinguts d'altres indrets com Lleida i del poble aragonès d'Azlor, d'on era fill Mn. Josep Jordan, company de Mn. Nadal i vicaris tots dos a Montsó, quan van morir màrtirs el 12 d'agost del 1936. Per aquest motiu són coneguts popularment com els *curetas de Monzón*.

Els primers bancs del temple els ocupaven la família de Mn. Nadal, el seu germà Francesc i esposa, i altres familiars. També es feren presents les autoritats locals i autonòmiques, encapçalades pel conseller d'Agricultura, el lleidatà Josep M. Pelegrí; el director general d'Afers Religiosos de la Generalitat, Enric Vendrell, amb lligams familiars amb el nou beat; el delegat de Governació a Lleida, Jordi Curcó, i l'alcalde de Bell-lloc, Ramon Consola, amb els regidors de l'Ajuntament.

La celebració va ser presidida per Mn. Joan Ramon Ezquerria, director del Secretariat per a la Causa dels Màrtirs de Lleida. Va concelebrar el rector, Mn. Jaume Melcior, el rector del poble d'Azlor i antics rectors de Bell-lloc i altres preveres, com el vicari general d'Urgell i el rector del santuari de Sant Crist de Balaguer.

Emotiva fou la processó d'entrada, encapçalada pel germà de Mn. Nadal, que amb emoció portà l'arqueta amb les relíquies del seu germà, que ell mateix va dipositar als peus de l'altar, vora la seva fotografia, juntament amb la palma que el rector de Bell-lloc havia enlairat durant la beatificació a Tarragona.

Un referent per a tots

Mn. Ezquerria, a l'homilia, digué que la beatificació d'un fill del poble és un

Pilar Agulló - FOTOFESTIL

Els familiars de Mn. Nadal, amb els concelebrants i autoritats, i al fons l'arqueta amb les relíquies del nou beat.

do de Déu: «L'Església ens presenta a tots un referent, un exemple. El beat Josep Nadal, juntament amb Mn. Josep Jordan, és aquest referent i model.» Recordà tot seguit la serenor de Mn. Nadal en el moment del martiri: «Davant dels botxins que li disparen i no poden matar-lo, en Josep es treu una creu que portava sobre el pit i els diu: "No podeu matar-me perquè porto a sobre aquesta creu. Però Déu vol que doni la vida per ell. Us perdono a tots." Fa un petó tendrament a la creu, la deixa a terra, obre els braços en creu i crida: "Ara em podeu matar." Se sent la càrrega i el cos es desploma. Aquesta pau, aquesta alegria i serenor no s'improvisa. Ha estat fruit d'una vida: una vida de virtut. En Josep és referent per a tots: en la mort i en la vida.»

Mn. Ezquerria va acabar l'homilia tot dient: «Tenim al davant un referent; els referents són per imitar-los. Una vida de servei, de bondat, de comprensió, de comunió entre tots. És un estil de vida que dóna pau. Veure en els altres germans, no rivals, no contraris és garantia de futur per a la família i per als pobles. Saber-nos perdonar és... reviure. La vida i la mort dels *curetas de Monzón* ens hi encoratgen.»

«El rector de Bell-lloc va donar les gràcies per la resposta del poble i de totes les entitats i associacions a la festa pel nou beat»

El moment de l'ofertori fou també ple de simbolisme: s'ofrenà a l'altar la casulla de color vermell, el color martirial, que el bisbe de Lleida, Joan Piris, ha obsequiat a la parròquia de Bell-lloc i que ell va fer servir en la missa de beatificació celebrada a Tarragona.

Abans de posar fi a la celebració, el rector de Bell-lloc va donar les gràcies per la resposta del poble i de totes les

entitats i associacions a la festa pel nou beat, el màrtir Mn. Nadal.

Amb el cant de l'Himne a la Perseverança, que cantaven els nostres màrtirs, es va posar punt final a la celebració i a continuació es va passar a venerar l'arqueta amb les relíquies del nou beat, que fou oberta per primera vegada davant els fidels. L'arqueta conté els ossos d'una mà de Mn. Josep Nadal, amb el maniple del dia de la seva ordenació sacerdotal.

Mentre els fidels contemplaven i veneraven el reliquiari, la Coral Noves Veus cantava el *Violai*, fent esment a la devoció que Mn. Nadal tenia per la Mare de Déu de Montserrat. Tant és així que va interpretar a l'orgue de l'església de Montsó el *Violai*, el 23 d'abril del 1936, segons explica en les seves memòries quan diu: «La lluita fratricida sembla inevitable. Que trista que és aquesta lluita entre germans! Demano a la verge moreneta que Montserrat sigui el centre d'irradiació de la nostra fe; que allunyi de tots els seus fills la divisió i l'odi de classes. Amb molt de nostàlgia, toco i canto en la nostra església tancada i solitària el *Violai*: "Dolça Catalunya, pàtria del meu cor."»

El cap dels laboratoris dels Museus Vaticans, a Lleida

Jordi Pérez Ansótegui / Lleida

El doctor Gianluigi Colalucci, responsable dels laboratoris dels Museus Vaticans i director dels treballs de restauració de la Capella Sixtina del Vaticà (1980-1994), impartirà el 18 de novembre la conferència inaugural del Congrés Internacional de Pintura d'Època Moderna: *De Miguel Àngel a Goya*, que se celebrarà, a les 9.30 h, a la sala d'actes de l'edifici del Rectorat de la Universitat de Lleida.

Aquest congrés, dirigit per Ximo Company, delegat del Patrimoni Artístic i Cultural del bisbat de Lleida i responsable dels Grups de Recerca Consolidat de la Universitat de Lleida, que és l'entitat organitzadora de l'esdeveniment, comptarà amb la participació d'altres destacats investigadors internacionals en pintura moderna com Nicola Spinosa, Mauro Natale, Edoardo Villata o Joan Sureda.

Amb motiu del quart centenari de la mort de El Greco (1614), la doctora

Carmen Garrido presentarà alguns resultats del seu estudi sobre la tècnica pictòrica d'aquest artista. Aquesta serà una de les nou ponències i 40 comunicacions que es presentaran en aquest simposi, al qual ja s'han inscrit 130 congressistes.

El Congrés Internacional de Pintura d'Època Moderna compta amb la col·laboració de la Delegació del Patrimoni Artístic i Cultural del bisbat i de l'Institut Superior de Ciències Religioses-Irel.

A la memòria de monsenyor Francesc Muñoz i Alarcón

Francesc Nicolau

Unes antigues militants d'Acció Catòlica, que van ser-ho quan Mossèn Muñoz n'era consiliari, han escrit els següents records que conserven d'ell i amb molt de gust ho transcriu per a *Catalunya Cristiana*:

Amb la mort de mossèn Muñoz (amb el nom de Mossèn és com sempre l'havíem conegut) moltes dones que vàrem pertànyer a la Joventut Femenina d'Acció Catòlica hem perdut el «nostre consiliari», com encara li podíem dir ara amb molt d'agraïment.

Mossèn Muñoz va ser consiliari nostre entre els anys 1956 i 1964.

Llegim en el seu recordatori del passat dia 25:

«Els qui no estimen no coneixen Déu, perquè Déu és amor. Així nosaltres hem conegut l'amor que Déu ens té, i hi hem cregut. Déu és amor; el que viu en l'amor està en Déu, i Déu està en ell» (1Jn 4,8.16)

En aquestes paraules hem trobat el programa que durant aquells anys vàrem treballar, a través de Campanyes, Exercicis de Militants, Cordades...

Tampoc no podem oblidar mossèn Vergés, i més endavant mossèn Mesures per a les noies de comarques. Com molts altres mossens de les nostres parròquies que ens van ajudar.

El nostre cristianisme pietós, gràcies a ser d'Acció Catòlica, es va anar transformant i va ser més exigent. La Revisió de Vida va fer que descobríssim a què ens cridava l'Evangeli, la transformació del nostre interior i l'obertura de cara als altres.

A principis del 2009, tot col·laborant encara amb Mn. Muñoz, a mi, Maria Àngels, em va comentar que li agradaria molt poder escriure els records que tenia dels seus anys de consiliari. Jo el vaig animar a fer-ho. Vàrem fer trucades a militants que aportaren el que el moviment havia significat per a cada una d'elles i amb les dades que ell tenia, més les de Mn. Vergés, va sortir un llibret que es va repartir a molta gent.

A l'Arxiu Nacional de Catalunya n'hi ha un exemplar acompanyat de diversa documentació que es va poder recollir.

Seria molt llarg d'exposar tot el que ens va donar aquell Moviment, però sí que crec que s'ha de fer saber que a través d'accions, treballs, trobades, moltes hem tingut el goig de fruit de

«Moltes militants d'Acció Catòlica hem tingut el goig de fruit de la seva amistat. Tenia la delicadesa d'acceptar-nos partint de la nostra singularitat personal»

Agusti Codinach

la seva amistat. Tenia la delicadesa d'acceptar-nos partint de la nostra singularitat personal.

Darrerament, quan físicament anava perdent, però sense afectar-li la seva intel·lectualitat, no deixava de treballar per a la seva família i estava al cas de totes les notícies que s'anaven produint.

Espero que a través de *Catalunya Cristiana* aquest record arribi a tantes «noies» que recordaran amb alegria aquells temps. Avui ja som dones: religioses de diferents ordes, casades, solteres, viudes...

Aquest estiu passat se li havia espatllat la impressora. Per això un grup que el visitàvem molt sovint vàrem decidir regalar-li'n una de nova. El dia 4 d'octubre, Sant Francesc d'Assís, la vam portar i als pocs dies vàrem rebre una nota en la qual ens agràia el regal (i també que haguéssim participat en l'Eucaristia), escrita i enviada després que el seu renebot Josep li instal·lés la nova impressora. Era el primer treball que havia fet i potser l'últim.

La Montserrat Sitjà i jo, M. Àngels Patino, lliurem aquest escrit a Mn. Francesc Nicolau, que va substituir Mn. Muñoz com a consiliari de la Joventut d'Acció Catòlica femenina i perquè ha conviscut els darrers anys amb Mn. Muñoz.

A aquest record tan emotiu de l'obra de Mn. Muñoz com a consiliari de les noies d'Acció Catòlica només em cal afegir que, quan el vaig succeir el 1964 en el càrrec, em vaig trobar amb una obra tan ben realitzada que només em va caldre seguir amb il·lusió sacerdotal tot el que ell ja havia traçat i portat a cap, amb un gran agraïment per tot el que m'havia deixat tan ben estructurat.

«És ben cert que era home clau. Un sant home que fins i tot en la seva mort ens dóna un bon exemple»

Mn. Josep M. Martí Bonet

Si hom consulta internet, a la web de l'arquebisbat de Barcelona, l'entrada «Mossèn Francesc Muñoz Alarcón», en una publicació de l'Arxiu Diocesà de Barcelona intitulada *Estadístiques (1901-2009)*, trobarà en tres pàgines: «Francesc Muñoz Alarcón: canonge penitencier 1963-1985, canonge degà 1986-1995, canonge emèrit 1996-2009. Professor de Dret públic eclesiàstic i de Teologia moral en el Seminari de Barcelona (1963-1967), capellà i familiar del Dr. Modrego (1943-1972), delegat episcopal d'Obres Apostòliques (1965-1967), vicari episcopal de religioses, congregacions religioses i institucions seculares (1968-1991).»

Òbviament és ben curiós: sempre trobaves Mn. Muñoz a tot arreu del bisbat. És ben cert que era «home clau». Un «sant home» que fins i tot en la seva mort ens dóna un bon exemple. El dijous 24 d'octubre de 2013 a les 19.15 h, mentre resaven vespres a la residència de Sant Josep Oriol, ell entonava l'últim *Gloria Patri* en la pau del Senyor. Que bonic! No podia ser d'una altra manera. Sempre a punt de resar, d'aconsejar, d'ajudar... de fer de bon sacerdot.

De moltes coses sabia, com diuen els castellans, *un montón*, tanmateix del Dr. Modrego ho sabia tot. Per això en Fidel Catalán i jo tinguérem la gran sort de col·laborar amb ell en l'edició de la biografia de l'esmentat —com li dèiem nosaltres— «arquebisbebisbe» de Barcelona. Un total de 691 pàgines amb la participació de més de 150 sacerdots i laics consultats. És vertaderament una descripció completa, no sols de la vida d'aquell estimat prelat, sinó també de la mateixa diòcesi. En el cel, estic segur que l'arquebisbe Modrego i el seu *fiel secretario* Mn. Muñoz podran completar aquesta obra amb un capítol —l'últim— celestial. Gràcies.

Reflexió sobre les causes i els efectes de la pobresa

El Palau Robert acull fins al proper 7 de gener l'exposició «Més a prop»

Redacció Barcelona

La Sala Cotxeres del Palau Robert acull l'exposició *Més a prop*, *coneixement + compromís + cooperació*, que reflexiona sobre les causes i els efectes de la pobresa a partir de quatre drets humans bàsics, com són l'accés a l'aigua, l'alimentació, la salut i l'educació.

La mostra també analitza les conseqüències d'aquestes situacions i dona a conèixer la tasca que institucions i entitats de cooperació al desenvolupament, la pau i els drets humans realitzen des d'àmbits diferents per tal que totes les persones, visquin on visquin, puguin tenir una vida digna. Així mateix, es pretén aconseguir la màxima eficàcia de la cooperació i un desenvolupament sostenible tant del Nord com del Sud. L'exposició, que es pot visitar fins al 7 de gener del 2014, ha estat impulsada per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i organitzada per més de trenta organitzacions no governamentals de desenvolupament, pau i drets humans, les universitats de Girona i Politècnica de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

Més a prop forma part d'una campanya de sensibilització que inclou un programa d'activitats paral·leles, entre les quals destaca un cicle de documentals, debats i dues sessions de contes per als infants, al Jardí del Palau Robert.

El cicle de documentals ofereix dues propostes diferenciades. La primera

consisteix en la projecció de vuit documentals a la sala d'actes de les Cotxeres, en format cinefòrum, en vuit sessions obertes al públic. Els documentals tracten temes de salut i medicaments, conflictes, consum responsable, i aigua. La segona proposta es presenta a la mateixa sala de l'exposició amb la projecció d'un muntatge de diversos curts que s'ha classificat per temàtiques: consum responsable i comerç just, desenvolupament, desplaçaments, drets dels col·lectius, conflictes i construcció de pau, educació, aigua, gènere.

Visites per a escoles

Un dels objectius principals de l'exposició és promoure les visites escolars

«La mostra dona a conèixer la tasca que institucions i entitats de cooperació al desenvolupament, la pau i els drets humans realitzen des d'àmbits diferents»

de segon cicle d'educació primària, secundària i batxillerat, amb sessions específiques als matins. Conèixer millor les circumstàncies que envolten les desigualtats al Sud i al Nord, fomentar la importància del compromís amb valors com la solidaritat, la justícia i, en general, els drets humans, i donar a conèixer la tasca que es fa des de les ONG, universitats, institucions i administracions públiques de Catalunya per contribuir a la construcció d'un món més just són les principals directrius d'aquesta iniciativa.

Més informació: Palau Robert, passeig de Gràcia, 107 - 08008 Barcelona, tel. 932 388 091, www.gencat.cat/palau-robert.

La bona notícia

La Casa de la Solidaritat

Francesc Gamissans

Gestionada per la Comunitat de Sant'Egidio, ha nascut a Barcelona un lloc on se serveixen setmanalment dinars amb la finalitat de convertir-se alhora en un indret d'intercanvi i foment de la solidaritat. Les germanes de la Visitació han cedit el local, ubicat al carrer d'Ataül, amb dos-cents metres quadrats. S'hi serveixen cada setmana dinars per a seixanta persones. A la inauguració, que va tenir lloc el 14 d'octubre, l'alcalde de la ciutat, Xavier Trias, va agrair el treball que es du a terme a la Casa de la Solidaritat i va posar l'accent en el fet que el seu valor va més enllà de l'acte de servir àpats: «En aquests moments de crisi econòmica i política, de model de país i de valors, tots tenim l'obligació de treballar per fer una ciutat i un país millor.»

La Casa de la Solidaritat neix amb la voluntat de ser un refugi per als que necessiten ajuda, però sobretot com un espai per fomentar el voluntariat. Es preveu organitzar activitats que impulsin la solidaritat i generin reflexió, com ara debats, trobades i xerrades. Vol ser un refugi per als qui han trobat entrebancs en la vida, els qui necessiten abríc i protecció, i també un lloc de convivència i diversitat. La Comunitat de Sant'Egidio de Barcelona està formada per un centenar de voluntaris i gestiona altres centres socials similars, on s'imparteix una formació i servei d'acollida per a estrangers i persones que viuen al carrer. És important donar a conèixer aquestes bones notícies, quan gran part dels mitjans informatius només difonen referències negatives i malèvols.

Missatge de la Reina de la Pau, 25 d'octubre del 2013

«Fills estimats! Avui us convido a obrir-vos a la pregària. La pregària fa miracles en vosaltres i a través vostre. Per això, fills, en la simplicitat del cor, demaneu a l'Altíssim que us doni la força de ser fills de Déu i que Satanàs no us bellugui com el vent mou les branques. Fills, decidiu-vos novament per Déu i busqueu només la seva voluntat, i aleshores trobareu en Ell alegria i pau. Gràcies per haver respost a la meva crida!»

Subscripció bimestral gratuïta *Eco Mª Reina de la Pau*: «Amics de Medjugorje»
C/ Sant Ignasi, 26 -1r - 08700 IGUALADA; Edició en castellà: C/ Mare de Déu dels Àngels, 32 - 08221 Terrassa (Barcelona)
Comandes llibres: hijosdemedjugorjeespana@gmail.com - Tel. 629 792 849 / 676 059 594
www.mensajerosdelareinadelapaz.org www.virgendemedjugorje.org

Prosa amb vibració patriòtica

L'escriptor Josep-Maria Puigjaner ofereix un dels seus llibres més personals

Carme Munté

Proses per la llibertat de la nació, de l'escriptor Josep-Maria Puigjaner Matas, és un dietari cuinat amb diversos ingredients: amb l'actualitat nacional catalana d'uns quants mesos de l'any 2012 i l'inici del 2013, amb l'evocació d'episodis de la història recent del país, amb les referències escrites de catalans cèlebres i, finalment, amb les vibracions íntimes de poetes que han estimat la pàtria, ens encomanen les seves inquietuds i ens fan arribar les seves intuïcions personals.

Puigjaner barreja tots aquests ingredients per oferir als lectors joves i també als més experimentats un plat consistent amb reminiscències del passat i del present i obert, alhora, a un futur encara incert, però que s'encamina, encara que sigui a empentes i rodolons, cap a la seva Ítaca. «El risc existeix sempre», diu l'autor, «i els pobles, en la seva marxa per la història, tampoc no poden defugir el risc, que es presenta sobretot en les cruïlles que es troba en el camí».

Ho canta el poeta Miquel Martí i Pol en uns versos que s'inclouen en aquest llibre de «vibració patriòtica»: «Tot crida a viure pels batents del somni, / per més que al mig del vidre de la tarda / la llum morent embruixi la mirada. / Tot crida a viure amb el gran risc de sempre, / sigui quin sigui el gest amb què ens aculli / aquest futur de dubtes i incerteses.»

A Catalunya li ha arribat el moment de triar, d'enfrontar-se amb el risc d'elegir la sendera adequada si desitja arribar a la plenitud, diu Josep-Maria Puigjaner, que s'afegeix a la llarga corrua d'intel·lectuals que han estimat, lloat i cantat a la pàtria. Col·laborador de *Catalunya Cristiana*, se sent cridat a posar el seu saber com a escriptor al servei de la construcció d'un país, que no sap com serà, però que sens dubte està cridat a ser.

El filòsof francès Henry Bergson parlava de l'*élan vital*, és a dir, l'impuls vital, que és allò que marca el ritme constant de la vida interior i condueix les persones i els pobles cap a nous i més amples horitzons. Segons Puigjaner, «autodeterminar-se no és cap exercici d'autosuficiència, no és fer gala de gran país, ni creure's millor que

Josep-Maria Puigjaner, *Proses per la llibertat de la nació. Dietari del camí a Ítaca*. Editorial Gregal, 2013, 267 pàg.

altres, sinó una cosa molt diferent: és simplement l'exercici que fa un poble per oferir el cabal del seu esperit als altres pobles, de totes les cultures i civilitzacions, tots ells també singulars, irremplaçables i posseïdors d'una específica riquesa espiritual».

L'ànima d'un poble

Els pobles tenen ànima?, li preguntem a l'autor. I citant Rovira i Virgili,

«Els pobles, en la seva marxa per la història, no poden defugir el risc, que es presenta sobretot en les cruïlles»

respon que «un poble no pot viure amb l'ànima d'un altre poble». «Una llengua és una ànima», prossegueix, «per això la lluita anticatalana sempre s'ha dirigit contra la llengua». Els nacionalistes hongaresos del segle XIX deien que la llengua és la nacionalitat. Malgrat que en diversos moments de la història s'ha volgut debilitar el català, sempre ha acabat ressorgint.

Per a Puigjaner, la pàtria està en el nucli del seu sentiment i de les seves emocions personals, com també hi ha les seves conviccions cristianes. Per això en el llibre fa al·lusió al que diu la Doctrina Social de l'Església sobre les nacions i als documents de l'episcopat català: *Arrels cristianes de Catalunya*, del 1985, i el més recent *Al servei del nostre poble*, del 2011.

Proses per la llibertat de la nació. Dietari del camí a Ítaca, d'Editorial Gregal i amb pròleg de Muriel Casals, és un llibre que Josep-Maria Puigjaner ha escrit des de dintre d'ell mateix, «no tant contemplant el que passa, sinó participant en el que passa». Als seus 76 anys i farcit de les experiències que li han proporcionat les nombroses etapes vitals en el món de la política catalana i espanyola, Puigjaner conclou, no sense manifestar el seu pesar, que la intel·lectualitat espanyola ha estat incapaç d'entendre el fet nacional català.

Després d'anys d'esforços infructuosos per establir ponts de diàleg, Puigjaner va tancar aquesta etapa l'any 2007 amb el seu llibre *Una Catalunya sin España? Carta de un escriptor català a sus amigos españoles*. Aleshores, explica Puigjaner, «vaig intentar explicar per última vegada quina era la meua visió de Catalunya i del conjunt d'Espanya, tenint en compte que Catalunya és una nació». La tesi era que caldria reorganitzar Espanya i donar un règim especial a les nacions que en formen part, i així, diu Puigjaner, «s'hauria posat fi a la qüestió catalana».

Això no ha estat possible, conclou Puigjaner, i davant d'aquesta perspectiva, la independència té un sentit: poder ser el que tu ets, sense l'ombra d'un altre. Josep-Maria Puigjaner continuarà treballant per fer-ho possible.

PUBLICITAT A:

CATALUNYA CRISTIANA

(EDICIÓ SETMANAL)

BUTLLETÍ DE L'ARQUEBISBAT DE BARCELONA

(EDICIÓ MENSUAL)

GUIA DE L'ESGLÉSIA

PROVÍNCIA ECLESIASTICA DE BARCELONA

(EDICIÓ ANUAL)

RÀDIO ESTEL

24 H AL DIA

Informe-vos-en al telèfon: 934 092 810 Fax: 934 092 775,
c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 Barcelona
e-mail: publicitat@catalunyacristiana.cat

ESADE-URL rep el premi Jaume Vicens Vives

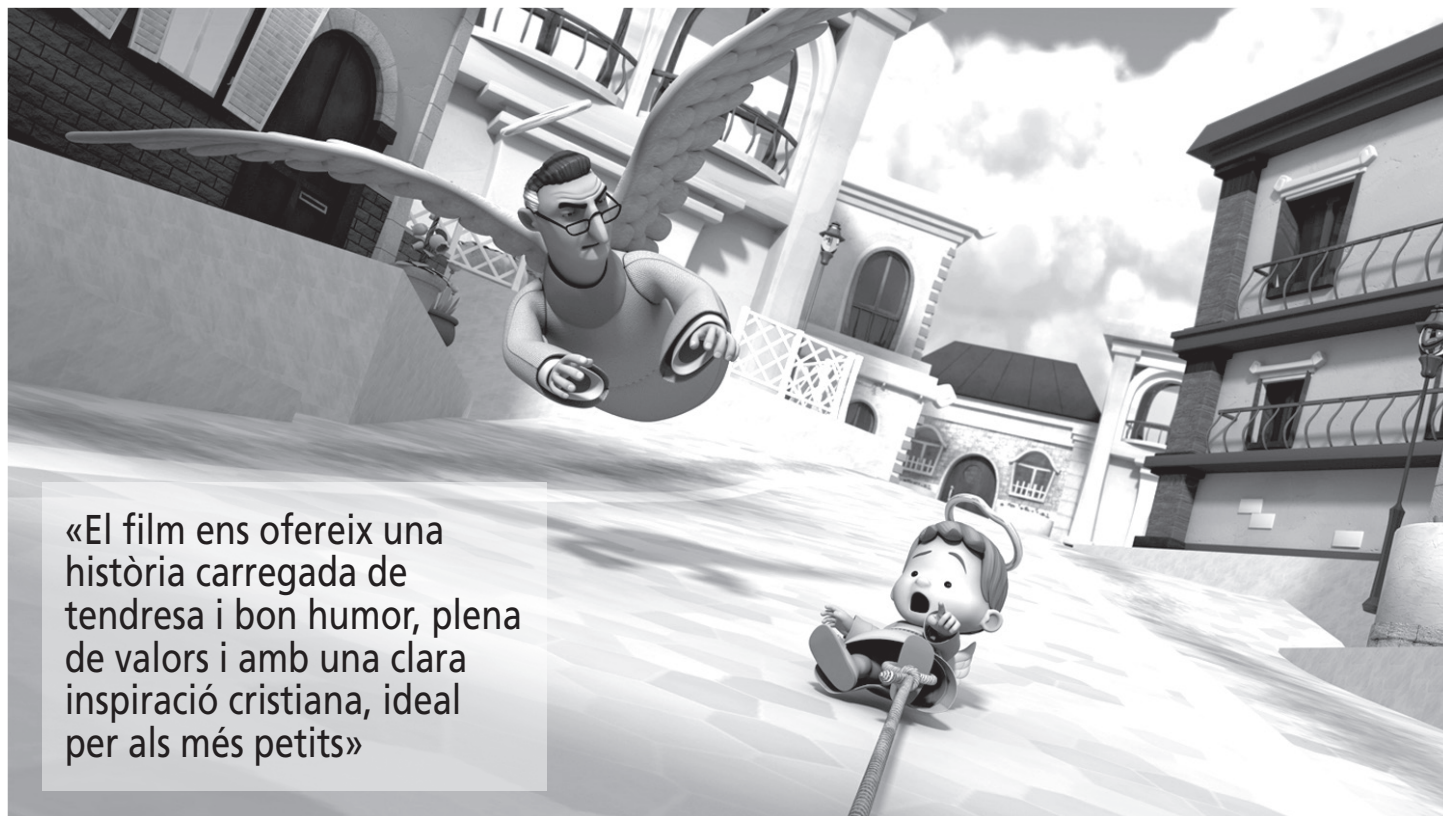
Redacció / Barcelona

Les distincions Jaume Vicens Vives, amb les quals el Govern de la Generalitat de Catalunya reconeix la qualitat docent universitària, es van lliurar coincidint amb l'obertura del curs acadèmic 2013-2014 del sistema universitari català, que enguany es va celebrar a la Universitat de Girona. El projecte *Integració curricular modular i interdisciplinària*

centrada en l'avaluació longitudinal de competències, del grau en direcció d'empreses-BBA de l'Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses (ESADE) de la Universitat Ramon Llull (URL), ha obtingut un premi col·lectiu per la seva qualitat docent orientada a l'adquisició de competències per part dels estudiants mitjançant la simulació de processos que hauran de confrontar en la seva activitat professional.

Conte «celestial» per als més menuts

S'estrena a Espanya la pel·lícula infantil «El Pequeño Ángel»

«El film ens ofereix una història carregada de tendresa i bon humor, plena de valors i amb una clara inspiració cristiana, ideal per als més petits»

Samuel Gutiérrez

El més petit dels àngels viu al cel pendent de les seves entremaliadures. És alegre i simpàtic, però també una mica maldestre. A l'acadèmia d'àngels no té gaire traça a l'hora de cantar, fer núvols o volar. Per això prefereix entretenir-se perseguint papallones o jugant amb el seu gos Halo. Així comença la pel·lícula infantil *El pequeño Ángel* («The Littlest Angel», 2011), estrenada a Espanya el 15 de novembre. Dirigida per Dave Kim, que ha treballat en pel·lícules com *La Momia* o *Cómo entrenar a un Dragón*, l'obra està basada en el best-seller infantil que amb el mateix nom va escriure Charles Tazewell a mitjan segle XX i que ja ha venut més de 15 milions d'exemplars. El film ens ofereix una història carregada de tendresa i bon humor, plena de valors i amb una clara inspiració cristiana,

ideal per als més petits —a partir de 4 o 5 anys— en aquest temps previ a les festes de Nadal.

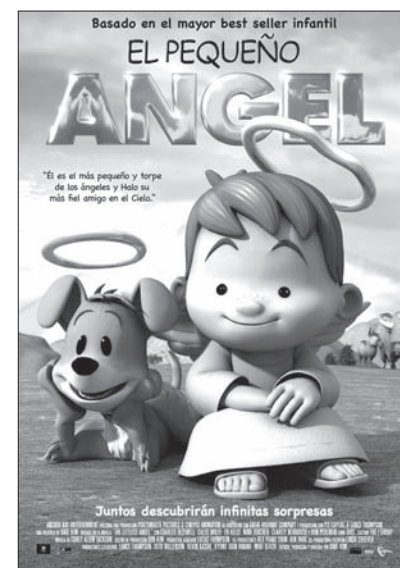
Tot i ser una pel·lícula de baix cost, que no pot competir amb les mateixes armes de Pixar o Dreamworks, *El Pequeño Ángel* resol amb dignitat aquestes limitacions i presenta una trama divertida i amb missatge, pensada sobretot per a la canalla de casa. En el protagonista, els més petits fàcilment s'hi veuran reflectits. Aprendran del petit àngel que és important obeir els adults, anar a escola i fer bones obres... I que aventurar-se a fer coses prohibides pot implicar greus conseqüències. Com li passa al protagonista, que enyorat de la terra, tot i sabent que ho té prohibit, decideix tornar-hi per prendre una capsula de tresors que troba molt a faltar. Ho fa en companyia d'Halo. Tots dos viuran una aventura inoblidable i plegats afrontaran perills imprevistos.

En el decurs d'aquesta aventura el petit i valent àngel demostrarà també que, malgrat les aparences, ha avançat en la seva formació «celestial»: té cura dels altres i li surt gairebé instintivament l'exercici de les bones obres.

Regal de Nadal

Ja de tornada al cel, després d'aconseguir la seva enyorada capsula de records, una nova trama ens porta cap al final de la història. S'anuncia un gran esdeveniment. Més ben dit, s'anuncia el gran esdeveniment. Déu ha decidit enviar el seu fill a la terra i és a punt de néixer. Al cel tot és enrenou. Tothom es prepara per viure el primer Nadal i es busca un regal per oferir al Nen Jesús. El petit àngel no té res per oferir-li. I decideix regalar al Nen Jesús la seva modesta capseta. Hi guarda coses ben senzilles, records modestos

FITXA TÈCNICA

Direcció: Dave Kim
Guió: Dave Kim, Sean Roche, Sean Catherine Derek
Animació: David D. Au, Mary Dixon, Lenord Robinson, Steve Stanchfield
Producció: Don Kim, Lucas Thompson, Rex Piano Soon
Música: Corey Allen Jackson
Distribució: European Dreams Factory
Durada: 84 minuts
Estats Units, 2011

que evocuen històries i persones que han marcat la seva història. Per a Déu serà el regal més valuós, el de la pròpia vida. El petit àngel aprèn així una de les lliçons més importants: el valor de les coses és el valor de l'amor que hi ha al darrere. I amb el seu despeniment, l'àngel demostra un gran amor. Ha completat així el seu aprenentatge. Rep unes noves ales i la missió de col·laborar amb Déu en la història de la salvació.

Gent de casa

Jaume Gort i Farré, escultor excel·lent

Nascut a Montoliu de Lleida el 27 d'agost del 1919, Jaume Gort i Farré és un escultor que, pel temps que li pertocà viure, va fer els divuit anys en plena guerra civil. Tot i la seva mort ben prematura, a Lleida, el 9 de novembre del 1966, als quaranta-set anys, va ser un treballador infatigable. Fou autor d'obres que eren els encàrrecs del moment i va refer imatges, malmeses durant la guerra, que formaven part del patrimoni religiós.

Jaume Gort treballà essencialment a les contrades lleidatanes. Havia

començat de jove a la Llar de Sant Josep de Lleida amb Ramon Borràs i a l'Escola del Treball amb Francesc Argilés. Després va passar a Belles Arts a Barcelona amb una beca de la Diputació, on alternà estudis amb feina d'ajudant d'Enric Monjo; sota la seva direcció, esculpí l'arc triomfal de pujada al cambril de Montserrat. També tingué com a mestre Joan Rebull i Miquel Marigó.

Perfeccionà coneixements a Roma i a París. De nou a Lleida, ens deixà les seves millors obres. Entre les restauracions, destaca l'església de Sant

Jaume a l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Després féu el grup escultòric referent a la fugida d'Egipte, conegut com «el pas de la somera», de la processó de Lleida, o el Sant Jaume del Peu del Romeu, també tradicional a la processó dels Fanalets. A Lleida i als seus voltants deixà tota la seva obra: imatges a l'església de Sant Joan, relleus al Palau Episcopal, al monument a mossèn Cinto, als camps Elisís, els àngels de l'altar de Sant Josep a la seu nova, o escampats per tota la província, com a Gausac, Ribera de Cardós, Granyena, Verdú (la imatge de sant

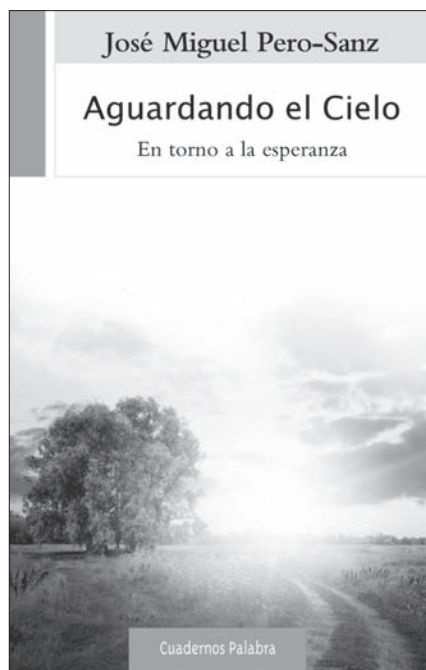
Joan Pallarès-Personat
 Historiador
 jpallarespersonat@gmail.com

Pere Claver a l'església), o fora de la província, a la Riba, Barbastre...

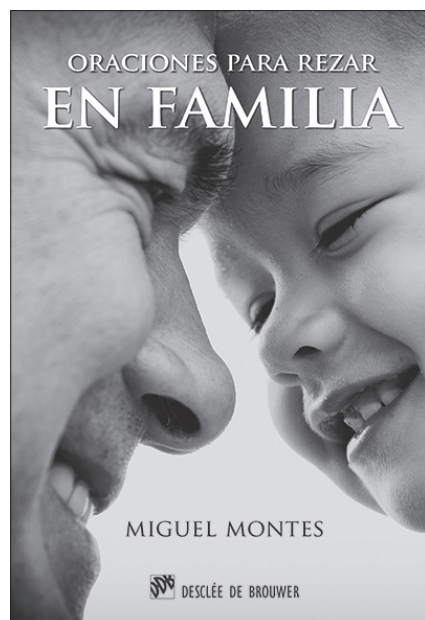
Escultor de bona traça, no s'arronsava davant de cap material; esculpia en fusta, roca o marbre, i també en materials més flexibles, com l'escaiola o el fang. De fet, a l'ensens de la imatgeria religiosa, força abundant, i de la civil, també deixà una extensa obra funerària en molts panteons al cementiri de Lleida.

JOSÉ MIGUEL PERO-SANZ
Aguardando el cielo
Ediciones Palabra, 2013, 144 pàg.

La meta final de la vida humana és assolir la felicitat, viure a «la Casa del Pare», que va prometre Jesús als seus deixebles. Per això, val la pena meditar sobre el cel i la vida que ens espera després de la mort, seguint els ensenyaments de l'Església. El filòsof José Miguel Pero-Sanz, ens ofereix en aquestes pàgines unes consideracions lluminoses i pràctiques per fomentar l'esperança del cel i animar-nos a aprofitar bé aquesta vida.

MIGUEL MONTES
Oraciones para rezar en familia
Editorial Desclée De Brouwer, 2013, 192 pàg.

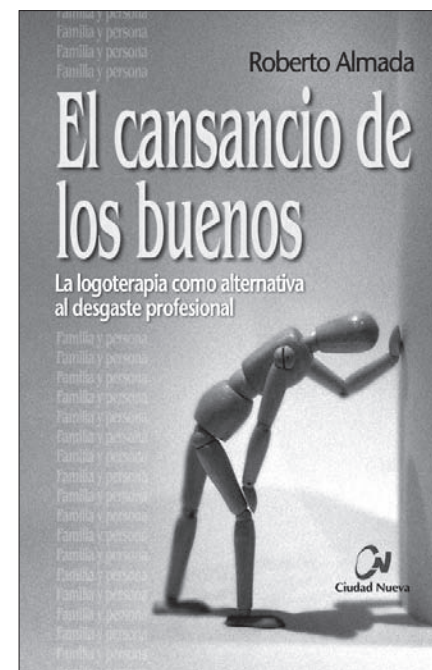
On es forgen les nostres creences profundes, les que donen sentit a la nostra vida? En gran mesura, en l'àmbit de la família. És en la pregària on prenem consciència que tenim un Pare que ens estima, que som fills de Déu, que ja som salvats. Jesús practicava la pregària constantment. Una de les tasques primordials dels pares és educar els fills en la fe. D'aquesta educació en la fe forma part la pregària.

FERNANDO PÉREZ-BORBUJO
Ironía y destino
Herder Editorial, 2013, 272 pàg.

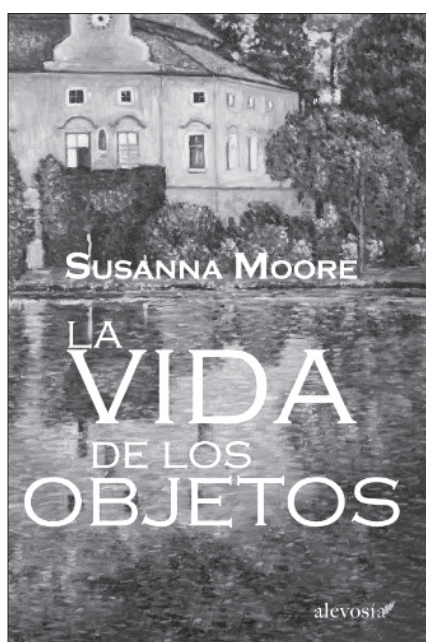
Filòsof i teòleg, personalitat inclassificable i controvertida, Søren Kierkegaard continua essent una referència per a gairebé tots els pensadors contemporanis. En aquest volum alguns dels estudiosos més reconeguts de l'obra kierkegaardiana ens obren els ulls a una concepció polièdrica del geni danès. La lectura contemporània de la seva obra pot apropar-nos a veritats profundes i estables sobre la condició humana.

ROBERTO ALMADA
El cansancio de los buenos
Editorial Ciudad Nueva, 2013, 256 pàg.

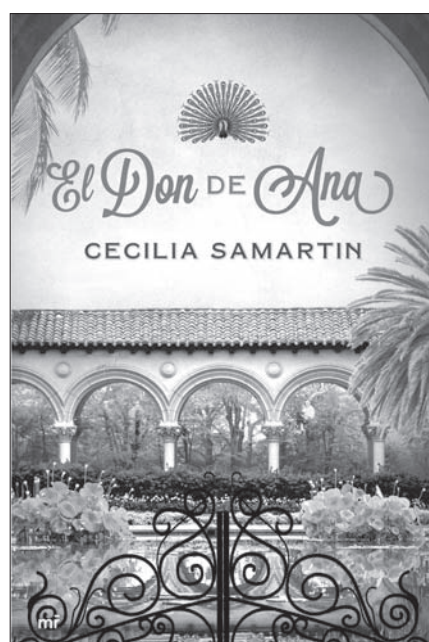
Els qui treballen en l'àrea de la salut, la docència, el treball social, el voluntariat, l'assistència espiritual... corren el risc de patir tensió emocional. Moltes persones manifesten aquest desànim, que els impedeix sentir-se plens i satisfets amb la seva feina i, en definitiva, amb la seva vida en totes les seves dimensions. El metge psiquiatra Roberto Almada ofereix en aquesta obra eines senzilles i concretes per ajudar el qui ho pateix.

SUSANNA MOORE
La vida de los objetos
Editorial Alevosía, 2013, 216 pàg.

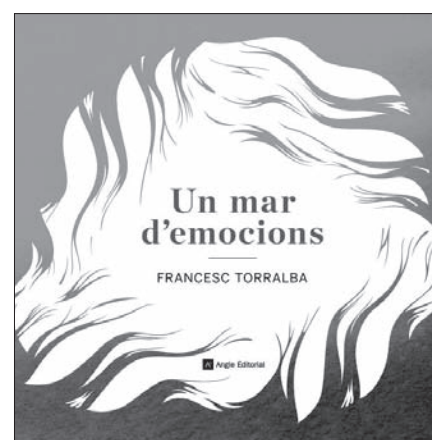
El 1938 Beatrice entra a treballar a la residència de Felix i Dorothea Metzenburg a Berlín. Els Metzenburg són col·leccionistes d'art. Amb l'auge del nazisme, marxen amb Beatrice a la seva casa de camp. La fam i la malaltia, però, així com les amenaces del terror nazi, la deportació i l'assassinat dels jueus i les hordes de refugiats que fugen de l'avenç de l'Exèrcit Vermell, comencen a amenaçar la seva existència.

CECILIA SAMARTIN
El don de Ana
Ediciones Martínez Roca, 2013, 416 pàg.

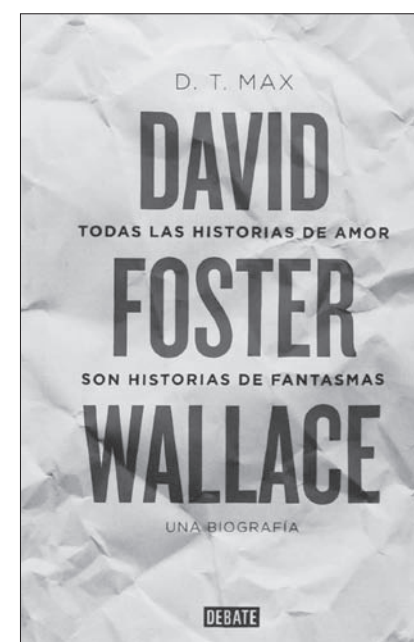
Aquest llibre de l'escriptora cubana Cecilia Samartin relata la història—que bé podria haver estat real—d'Ana, una nena que va sobreviure a la guerra i el cor ferit de la qual la va allunyar del món durant molt de temps. Una nena que va tenir l'oportunitat de pertànyer a una de les famílies més riques de Califòrnia i de formar part de les seves vides per sempre. Una novel·la intensa i sentimental que ens farà apreciar la delicadesa de les petites coses.

FRANCESC TORRALBA
Un mar d'emocions
Angle Editorial, 2013, 194 pàg.

«No he pretès elaborar un diccionari d'emocions, tampoc una petita enciclopèdia de les passions humanes. Presento, en aquest llibre, bellament editat, un petit quadern de bitàcora per orientar-se en el mar de les emocions.» Són paraules del filòsof i teòleg Francesc Torralba, autor del llibre, que apareixen al pròleg. Parla de l'alegria, l'amor, la compassió, la generositat, la humilitat, la ira, la pau, la pietat o la por.

D. T. MAX
David Foster Wallace.
Una biografia
Editorial Debate, 2013, 474 pàg.

David Foster Wallace és a la literatura contemporània el que Kurt Cobain a la música o James Dean al cinema. Va morir tan jove que el seu talent prometedori i els seus èxits han cristallitzat en llegenda. En aquesta biografia, D. T. Max descriu la turmentada, angoixant i amb freqüència lluita triomfant de Wallace per imposar-se com a novel·lista mentre combatia la depressió i les addiccions per aconseguir la seva obra mestra, *La broma infinita*.

Crítica literària

Per conèixer la Catalunya Nord

Els llibres sempre ens descriuen un marc geogràfic que és com el teló de fons de l'acció en la qual ens submergim. Però, en molts llibres aquesta referència no és exactament el protagonista encara que sigui un dels elements importants. Però, n'hi ha d'altres en els quals el propòsit de l'autor és clarament explicar-nos com és un territori i fer-ho descrivint-ne els paisatges, la història i les formes de vida de la gent que l'habiten.

Doncs bé, el llibre al qual em refereixo és d'aquesta mena d'obres. Llorenç Planes ha publicat *Per comprendre Catalunya Nord – de la identitat desnaturalitzada a l'esperança de futur* (Pagès editors) amb l'objectiu que molts a una banda i altra del Pirineu tinguin una informació sobre el que ha estat i és la vida a les comarques catalanes que acualment formen part de l'Estat francès.

Aquestes comarques són d'aquell nucli inicial en el qual es forjà Catalunya des del segle X i mai el Pirineu havia estat ni és actualment cap obstacle per a la relació entre els catalans del nord i del sud. Durant segles Perpinyà fou la segona ciutat de Catalunya. Però, a partir del 1659 l'anomenat Tractat dels Pirineus entre París i Madrid va adjudicar aquelles comarques al que aleshores

LLORENÇ PLANES
Per comprendre Catalunya Nord
De la identitat desnaturalitzada a l'esperança de futur
Pagès editors, 2012, 194 pàg.

era Reialme de França. A partir d'aleshores s'hi abocà un esforç permanent per part del centralisme parisenc per esborrar la seva identitat catalana que han aconseguit afeblir però de cap manera esborrar i que ara en el marc de la Unió Europea recupera altra vegada la normalitat de les relacions entre el nord i el sud del Pirineu.

Llorenç Planes ha escrit un llibre que segurament serà útil a molts. Ho serà per a la gent que viu a la Catalunya Nord, és a dir, a les comarques del Rosselló, Conflent, Vallespir, Capcir i mitja Cerdanya i la Fenolleda que formen el departament dels Pirineus Orientals de l'Estat francès i ho serà per als catalans del sud.

Per ajudar-nos a conèixer la Catalunya Nord, Planes ens explica en una primera part «la lenta desnaturalització del país» que es produí en una constant prohibició de la llengua i cultura catalana i de les institucions pròpies i en una repressió política sobre qualsevol

intent d'autogovernar-se. Això, ordenat per París durant segles ha aconseguit afeblir la personalitat d'aquelles comarques. Llorenç Planes ens explica les vicissituds i com encara avui s'hi manté una obsessiva òptica uniformista i centralista.

Però, el lector arriba a una segona part del llibre que es pregunta «Pot haver-hi una esperança?» en la qual coneixem com en les generacions es produeix un relleu de persones que estimen la seva condició de catalans i com a l'Europa d'avui es torna a refer la relació a banda i banda del Pirineu. Finalment, el llibre ens diu «Què podríem construir?» i ens dona unes orientacions útils com quan ens diu: «Si mirem el futur veurem que, el que sí que podem fer és, cada dia, unir un xic més Catalunya Nord i Catalunya Sud, amb cada cop més relacions i amistats. I així, dia rere dia, cada cop més, les dues parts de Catalunya s'aniran apropant, dins un respecte mutu de les seves identitats.»

Joaquim Ferrer
Historiador i president de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat

Llorenç Planes
Per comprendre Catalunya Nord
De la identitat desnaturalitzada a l'esperança de futur
Pagès editors

Heus ací un llibre que ens pot ser útil per conèixer una part del que som com a poble, com a cultura, com a teixit de vivències històriques i d'interessos actuals. Heus ací, un llibre que ens descobreix realitats ben properes però que ens han estat amagades durant alguns segles i que ara podem redescobrir i contribuir a normalitzar.

Crítica teatral

L'ombra i la llum de Harold Pinter

TERRA DE NINGÚ,
de Harold Pinter.
DIRECTOR: Xavier Albertí.
INTÈRPRETS: Lluís Homar, Josep Maria Pou, Ramon Pujol i David Selvas.
Teatre Nacional de Catalunya, Barcelona.
Fins al 24 de novembre.

Diu el crític teatral anglès, Michael Billington, que quan el 1975 va veure per primera vegada l'obra *Terra de ningú*, de Harold Pinter, va pensar que els dos protagonistes, Hirst i Spooner, li van semblar les ombres del mateix autor. Gairebé quaranta anys després, si el mateix Pinter no ho hagués desmentit posteriorment, un diria que la sensació primera que n'extreus és la mateixa.

És a dir, que Harold Pinter (Londres, 1930 - 2008) amaga tant com pot que, en el fons, no fa res més sinó auto-interrogar-se per boca dels seus dos personatges principals. El que sí que és evident és que una obra com aquesta requereix dos pesos pesants per interpretar-la. I el director Xavier Albertí els ha trobat: Josep Maria Pou (Hirst) i Lluís Homar (Spooner), sense oblidar també que hi ha dos secundaris que

© May/Circus

Josep Maria Pou i Lluís Homar protagonitzen aquesta obra de Harold Pinter.

hi juguen un paper important: Ramon Pujol (Foster) i Briggs (David Selvas). Quartet de luxe.

L'obra *Terra de ningú* és plena d'influències clàssiques que Pinter disfressa intel·ligentment perquè hi siguin sense que es notin —Dante, Virgili, Eliot...— amb l'objectiu de salvar el llenguatge després d'enfrontar-se ell mateix a la seva part més fosca i al seu vessant més ple de llum. Però cal tenir en compte que l'últim quart de segle XX, quan Pinter escriu aquesta obra, el món era diferent: la gent encara llegia literatura i s'esforçava poc o molt a raonar.

Lluís Homar clava queixalada des

del primer moment i ja no l'abandona fins al final, amb el seu discurs suggeridor i, malgrat la duresa del diàleg, engrescador. Josep Maria Pou es fa el ronsa durant tota l'obra, entre la beguda i l'enrabiada, ajagut a la cadira de braços o fins i tot arrossegat per terra, vestit elegant o amb bata d'anar per casa, mormolant el seu no-discurs, assentint el que li diu el convidat, desmentint el que expressa, dubtant sobre el que tots dos recorden, dos personatges que, en realitat, segons Pinter, són dos vells amics d'abans de la Segona Guerra Mundial que es retroben en una nit carregada de beguda i

de baixada als inferns. Xavier Albertí sembla que ha intentat reflectir, amb la seva posada en escena, l'ombra i la llum que Pinter impregna en els seus dos personatges: escenografia central, espectadors a dues bandes; a l'esquerra, la paret fosca del saló, amb porta tenebrosa; a la dreta, el gran cortinatge blanc, llum exterior; al centre, resplendor del punt mig, l'alta vitrina plena de copes, gots, ampolles de whisky... Fixem-nos-hi: Hirst (Josep Maria Pou), turmentat, se'n va sempre pel costat de la foscor. Spooner (Lluís Homar), il·luminat, guanya terreny per la banda de la llum, fins a l'últim moment que s'agenolla davant del seu oponent en una mena de clam final per salvar-lo i dur-lo a la glòria del reconeixement, de l'estimació col·lectiva que Hirst (Josep Maria Pou) refusa insistentment. Hirst, Spooner, Foster i Briggs es mouen en aquesta terra de ningú, aquest forat fosc d'on cap dels quatre són capaços de sortir.

Harold Pinter devia considerar *Terra de ningú* la seva obra preferida. I, si no, per què va deixar dit que en el seu funeral se'n llegís un fragment? Potser per fer escoltar això als que el sebollien: «Tractem els morts amb la mateixa tendresa amb què voldríem ser tractats, ara mateix, en el que descriuríem com la nostra vida.» «Celebrem-ho!», diu Hirst, en un brindis final. I es fa el fosc.

Andreu Sotorra

Escriptor i periodista col·laborador de Ràdio Estel andreusotorra@gmail.com

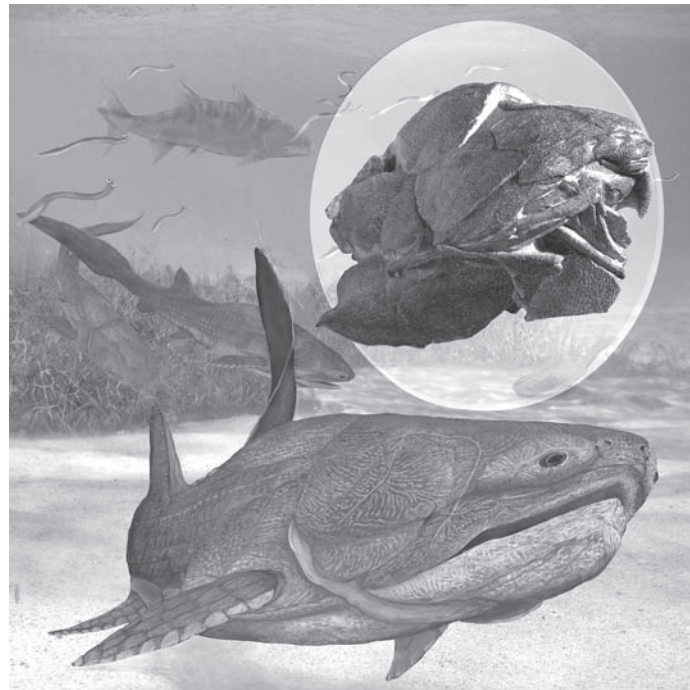
Per Francesc Nicolau
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Actualitats científiques

Un placoderm molt especial

Potser alguns dels que ens llegeixen en aquesta plana, sabent que el qui la redacta és el subdirector del Museu Geològic del Seminari, pensi de vegades que poques coses ens diu de troballes de fòssils, cosa que seria lògica atès el càrrec que té. Vam parlar, és cert, de la troballa del sireni de Montserrat, cosa que afectava el nostre Museu, però no hem parlat gens dels avenços que va fent la paleontologia en general, malgrat que és una ciència que no para de fer troballes. I potser tindrà raó el lector que pensa així. Però com que hi ha altres temes científics prou interessants per anar-ne parlant, passa això, que els paleontològics resten descurats.

Doncs avui, perquè no sigui dit, us vull comunicar la notícia d'un fòssil ben important descobert a la Xina. Es tracta d'un peix molt primitiu de la classe dels placodermes. L'ha trobat Min Zhu, de l'Acadèmia Xina de Ciències i ha estat anomenat *Entelognathus primordialis*. Què té d'especial? Que és el més antic dels d'aquesta classe ja que era en un estrat de 419 milions d'anys d'antiguitat. I amb tot i ser tan arcaic ja és un vertebrat dotat de mandíbules, és a dir, amb la boca articulada gràcies a tenir una mandíbula inferior mòbil. I la té tan ben desenvolupada que s'assembla més que cap altre placoderm a com la tenen els peixos

Fòssil de l'«Entelognathus primordialis» i la seva recreació artística (©Brian Choo).

actuals. I d'aquí li ve el nom que li han posat, *Entelognathus*, que ve del grec *enteles* (= complet, perfecte) i *gnathos* (=mandíbula), unit a l'adjectiu llatí *primordialis*, per ser el primer que s'ha trobat amb aquesta característica.

Em direu: i quina importància té aquesta troballa des del punt de vista de la ciència? A la revista *Nature* que és la que l'ha publicada s'hi diu que presenta «una nova perspectiva en l'evolució d'aquestes criatures» en el sentit que s'ha de considerar l'origen dels gnatostomats més antic del que es tenia com a probable avui dia. Com suposo que sabeu, el nom de Gnatostomats correspon al subtipus del tipus (*o phylum*) Cordats que comprèn els peixos i els tetràpodes, entre els quals els mamífers i entre ells l'espècie humana. Es tractaria, doncs, des del punt de vista de la teoria evolutiva d'un possible avantpassat nostre.

No es pot negar que una mandíbula ben acabada faci variar un xic l'esquema de tota una teoria molt elaborada té el seu interès des del punt de vista dels especialistes en la matèria. Però potser a nosaltres poca cosa hi trobem que se'ns faci interessant. Però he volgut comunicar la notícia sobretot perquè vegeu que la paleontologia és una ciència viva que continua fent troballes i reafirmant-se.

Qüestions fonamentals plantejades per la biologia actual

38. L'eugenèsia liberal no és tampoc admissible

Hem parlat al capítol anterior de l'eugenèsia social, tradicional o darwinista, fent notar la seva ineficàcia de cara a millorar la humanitat. Però actualment hi ha una altra concepció eugenèsica que no es basa en la selecció natural sinó en la manipulació dels gens o en el rebuig dels embrions quan s'hi veuen gens que no són acceptables. Fer això s'ha designat amb el nom d'«eugenèsia liberal» o també «neoeugenèsia». L'adjectiu de «liberal» li ve del filòsof britànic Philip Kircher que (a *The Lives to come: The Genetic Revolution and Human Possibilities*, London 1997) afirma que, pel que ara vivim i sabem, estem compromesos a practicar alguna forma d'eugenèsia i cada individu té, diu, la llibertat reproductiva, o sigui, la de decidir per ella mateixa quins són els caràcters que desitja promoure i quins evitar en els seus descendents. Fer ús d'aquesta llibertat és practicar una eugenèsia «liberal». I per la novetat que això comporta fa que també se'n digui neoeugenèsia.

Com es fa el diagnòstic genètic primari

El fet que ara es puguin llegir en les seqüències de certs gens les diferències causants d'un caràcter patològic ha promogut la realització expansiva d'unes proves de laboratori per detectar alteracions en l'ADN, de cara a fer-ne un diagnòstic des de les primeres etapes del desenvolupament embrionari o també més endavant. S'hi distingeixen tres possibilitats de diagnòstic: el preimplantatori, el prenatal i el postnatal. El primer es fa en les fecundacions *in vi-*

tro, el segon en l'úter durant la gestació i el tercer després del naixement.

Pel que fa al primer diagnòstic es basa en la capacitat de detectar la presència d'un o més gens determinats a partir d'una mostra de cèl·lules tretes d'un embrió que s'ha desenvolupat gràcies a una fecundació *in vitro*. Un cop fet el diagnòstic es decideix o no la implantació en l'úter. Això es fa per seleccionar el descendent que tingui les característiques genètiques desitjades. És, doncs, una eugenèsia limitada a un individu; no és la social o darwiniana que es fa en bé de l'espècie.

Aquestes tècniques començaren mesurant l'activitat de certs enzims i van ser aplicades a embrions humans després d'iniciar-se a finals de la dècada dels vuitanta amb embrions de ratolí. I s'aconseguí identificar el gen que implica la formació d'un enzim molt important per al metabolisme de l'organisme i que també es troba en els humans. Quan hi ha deficiència d'aquest gen s'origina la malaltia anomenada síndrome de Lesh-Nyhan. També es pogué diagnosticar una altra síndrome, la de la Immunodeficiència Combinada Severa, que es troba en el cromosoma 20, i té una incidència d'un cas entre 75.000. I alguna més encara.

Quan es pogué fer ús de les tècniques d'amplificació de l'ADN, la cosa ja va progressar molt. I més encara amb el mètode de marcar els cromosomes implicats en determinades patologies. I arribem al dia d'avui en què ja s'han identificat més d'un centenar de malalties hereditàries gràcies al diagnòstic preimplantatori. Es fa traient la cèl·lula o cèl·lules que cal analitzar quan l'em-

brí ja és a l'estadi de tenir-ne 8-12, sense que s'interrompi el desenvolupament posterior i, al cap de quatre o cinc dies des de la fecundació ja s'implanta en l'úter l'embrió seleccionat. El 1990 ja es va aplicar a un cas de seleccionar l'embrió de sexe femení i no el masculí per tenir aquest una malaltia monogènica que es volgué evitar. I el 1992 aquest diagnòstic genètic va evitar el naixement d'un infant amb fibrosi quística.

El diagnòstic prenatal es fa després d'haver-se fet la implantació de l'embrió, amb una tècnica de detecció semblant a la del cas anterior, quan encara es troba el desenvolupament a les primeres setmanes. I el postnatal només serveix per detectar la malaltia, quan ja no es pot fer cap selecció.

Què cal dir-hi des del punt de vista de l'ètica (cristiana)

Quan es fa el diagnòstic preimplantatori es tenen uns embrions que s'han fecundat fora de l'úter. Hi ha qui considera que, en això, l'ètica no té res a dir-hi. Però des del punt de vista de l'ètica cristiana cal posar-hi objecció. Certament creiem que l'ètica sensata coincideix amb la cristiana, i per tant l'objecció a la fecundació *in vitro* és la que l'ètica a seques ha de rebutjar, però, com que n'hi ha que no ho creuen així, per això hem afegit *cristiana* entre parèntesi que vol dir que és la que ens importa si bé, per nosaltres, seria suficient dir-hi ètica sense adjectius.

L'Església en el punt de la fecundació artificial (és a dir, *in vitro* o com sigui) ja va pronunciar-se el 24 de març de

1897. A la pregunta: «Si es pot utilitzar la fecundació artificial de la dona» (*An adhiberi possit artificialis mulieris fecundatio?*) el Sant Ofici respongué que no era lícit, *non licere*. Ara bé, no hi havia en el decret cap explicació de com calia entendre l'artificialitat de la fecundació i, com que tota prohibició s'ha d'entendre en sentit estricte i no és del tot artificial el cas en què després d'una còpula matrimonial correcta extreure el líquid seminal de la vagina de la dona per injectar-lo en la cavitat uterina, fins i tot amb ajuda del metge, si cal fer-ho per obtenir fecundació, molts teòlegs opinaren que fer això no era il·lícit. I fins i tot alguns afegiren que això es podia dir també si s'hagués fet la còpula tenint el marit posat un condó. Potser sí que tindran raó aquests teòlegs, però els hem de dir que queda clar del tot en el decret donat per l'Església que sí hi ha fecundació estrictament artificial es tracta d'un acte moralment reprovable, il·lícit, i no hi ha ningú que negui que tota fecundació que es faci en un laboratori (o sigui *in vitro*) és artificial i així creiem que s'ha de mantenir. Per consegüent, de tot el que hem dit de com es practica l'eugenèsia liberal, sempre que es faci amb l'ajuda de la fecundació *in vitro*, s'ha d'afirmar que es tracta d'un conjunt d'actes moralment reprobables. I encara hi hem de dir una altra cosa de més importància: dels embrions portadors de malalties què se'n fa? És normal, per a certs laboratoris, que es destrueixin. I això és encara un desordre més gros: es tracta d'homicidis, cosa que mereix una qualificació moral encara més dura. No podíem deixar de dir-ho.

Des del carrer

ISAAC ISRAEL, ACTOR DE REPARTIMENT A «UN DIOS PROHIBIDO»

«No sóc creient però n'he après molt, dels màrtirs»

Margarita Borrull
Puigarnau

El jove actor català Isaac Israel (Molins de Rei, 1993) es converteix en el seminarista màrtir Rafael Briega a la pel·lícula *Un Dios prohibido*, estrenada aquest mes de juny per la productora Contracorrente Producciones i els missioners claretians. El relat narra el martiri de 51 claretians que van donar la vida per Déu a Barbastre, l'agost del 1936, i que van ser beatificats el 1992 per Joan Pau II. Un cas únic en la història de l'Església en què tot un seminari és martiritzat. La pel·lícula parla del perdó a l'enemic i es converteix en un testimoni d'amor i reconciliació des de la fe.

En algun moment del rodatge heu viscut cap experiència de fe?

Sobretot al començament del rodatge rebem molta informació del que fa un seminarista dia a dia. Entre nosaltres parlàvem d'aquests temes per posar-nos en el paper. No va ser fàcil, va ser un repte per a nosaltres. Estic batejat i he fet la comunió, però no crec. Vam tenir la sort, no obstant això, de comptar amb Juan Carlos Sánchez, sacerdot i rector del seminari de Ciudad Rodrigo, que ens va ajudar molt en la preparació del rodatge de la pel·lícula. És una de les persones més obertes i comprensives que he conegut mai. De fet, vaig tenir l'oportunitat d'enraonar força amb ell i plantejar-li algunes qüestions més personals, com ara que alguna vegada he arribat a creure en Déu però no en l'Església.

Quina escena li ha cridat més l'atenció o li ha costat més de gravar?

Quan els seminaristes eren al saló d'acte esperant que els cridessin per anar-los a afusellar. També recordo l'escena final, quan els màrtirs pujaven al camió. Vam haver de fer un gran esforç per entrar en situació. Alguns ens allunyàvem per concentrar-nos i poder transmetre emocions... A uns altres els costava plorar en aquell moment.

Què l'ha aportat endinsar-se en aquesta història?

Jo vinc d'una família republicana i el que sé és que amb respecte pots anar a tot arreu. Per damunt de totes les ideologies o creences hi ha el respecte. No sóc creient però els principals valors que he après dels màrtirs són el respecte, la humanitat i l'amor.

Com s'ha preparat per encarnar el paper d'un jove seminarista màrtir?

No ha estat fàcil interpretar aquest paper. Personalment desconeixia totalment la vida d'aquests màrtirs i el

mateix els passava a la majoria dels meus companys de repartiment. Fins i tot costa creure que sigui certa. El que més costa de creure és que pugessin tenir tanta fe i a més que morissin per Jesús perdonant els enemics. Cal dir que he après primer de tot valors humans i que a la gran majoria d'actors ens va impactar i va emocionar la història.

Per què se silencia en l'opinió pública els que van morir per la fe perdonant de forma heroica?

Em sembla malament que aquesta mena d'històries no es puguin projectar a més cinemes. Només la van acceptar 70 cinemes a tot Espanya. A Barcelona només el cinema *Bolicho* de la Diagonal. No et sabia dir per què la gent no en parla, potser perquè és un tema tabú, religiós. Em sembla malament, perquè si és part de la història s'hauria d'ensenyar perquè tots sapiguem què va passar.

Pensant-ho millor

J. M. Alimbau
Prevere, professor i
periodista

«Florir on Déu t'ha plantat»

Es deia Adela Kamm i va néixer i va viure a Ginebra (Suïssa). Es va posar malalta quan tenia 19 anys: pulmons, cap, ventre i cor ferits successivament. Va quedar paralítica. Milers d'injeccions. Deu operacions quirúrgiques. La darrera el dia de la seva mort, als 29 anys. Era una dona bonica i forta. Practicava l'esquí. Posseïa una gran dimensió interior, espiritual, que la va ajudar molt durant els deu anys de la malaltia.

Va demanar d'anar a Lourdes. La van portar a l'esplanada on se celebrava l'acte de la sempre impressionant benedicció als malalts. Davant dels crits-pregàries dels malalts congregats allà, companys de dolor, ella sentia: «Senyor, feu que hi vegi!» «Senyor, que pugui caminar!» «Senyor, cureu-me!» Ella, Adela Kamm, estesa a la llitera, deia i repetia: «Senyor, que jo ho accepti.»

La seva habitació a Ginebra sempre estava plena de flors. Com si fossin per a un ritu nupcial amb el dolor o com un altar dedicat a Déu o a la Mare de Déu. Adela Kamm es deia i repetia: «Déu meu, vull fer en tot, la teva voluntat.» El seu lema meravellós, el seu ideal va ser: «Hem de saber florir allà on Déu ens ha plantat.»

Un autor ha dit d'ella: «Tot i que va veure naufragar un somni d'amor, i apagar-se una a una totes les seves il·lusions, i marcir la seva joventut, el seu gran apostolat va ser: somriure a tots els que s'apropaven i la tractaven; va saber somriure a Jesús, a qui —ella deia— que sempre tenia al seu costat.»

Va passar durant els últims temps de la seva vida, «les nits i els dies asseguda i inclinada cap endavant, perquè el cor resistís; sempre amb quaranta graus de febre. I, amb tot, somreïa». La seva frase era: «Resisteixo amb l'estupor de tothom.» I somreïa. El seu somriure va ser la seva manera d'afrontar la seva existència, d'esperar la mort i anhelar la nova Vida. Somriure en la postració, en la creu del lilit, és una manera sublim de saber pregar, oferir i estimar.

El P. Faber aconsellava als seus deixebles: «Saber trobar l'alegria arreu. Saber deixar-la sempre al vostre pas.» N'hi ha prou amb una llavor perquè reneixi la primavera.

Rauxa

Un principi vàlid per ell mateix

Eduard
Brufau

Al llarg del segle XIX i fins a mitjan segle XX hi va haver diverses temptatives de justificar científicament les teories racistes. L'intent de demostrar amb mètodes empírics la pretesa superioritat de la raça blanca, i concretament dels germànics, va arribar a un grau màxim amb el nazisme. Des de llavors el món s'ha alliberat d'aquests corrents pseudocientífics.

És més, el desenvolupament de la ciència en el camp de la genètica ha permès desmuntar totes aquelles teories viciades d'ideologia. S'ha demostrat que, per exemple, hi pot haver més diferències genètiques entre dues persones de la mateixa raça que entre dues de races diferents.

D'aquesta manera, el concepte de «raça» es mostra com un criteri equivoc, imprecís i, per tant, invàlid a l'hora de classificar les poblacions humanes. I és a partir d'aquestes conclusions que s'ha arribat a afirmar que científicament el racisme és una ideologia perversa. Ara bé, la maldat del racisme és evident, però no perquè s'hagi demostrat científicament, sinó perquè en si és moralment inacceptable. Fins i tot si la ciència no hagués estat capaç de refutar les tesis racistes, el racisme continuaria sent un atemptat a la dignitat humana. La certesa que el racisme és intrínsecament malvat no ha d'esperar confirmacions científiques: és un principi moral bàsic.